

Laura Lauttaanaho

KANSAINVÄLINEN HARJOITTELU LIIKETOIMINNAN JA
KULTTUURIN PORIN TOIMIPISTEESSÄ

Matkailun koulutusohjelma
2009

KANSAINVÄLINEN HARJOITTELU LIIKETOIMINNAN JA KULTTUURIN PORIN TOIMIPISTEESSÄ

Lauttaanaho, Laura
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Matkailun koulutusohjelma
Kesäkuu 2009
Halme, Jaana
UDK: 005.963.5, 378.6
Sivumäärä: 61

Asiasanat: harjoittelijavaihto, ammatillinen kehitys, kansainvälisyys,
ammattikorkeakoulut

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia kansainvälistä harjoittelua Satakunnan ammattikorkeakoulun Liiketoiminnan ja kulttuurin Porin toimipisteessä sen suorittaneiden opiskelijoiden näkökulmasta. Tutkimuksessa selvitettiin kansainvälisen harjoittelun merkitystä opiskelijalle ammatillisen kasvun kannalta sekä heidän kansainväliselle harjoittelulleen asettamia tavoitteitaan ja niiden toteutumista. Lisäksi opiskelijoilta kysyttiin heidän motiivejaan ulkomaille lähtöön.

Tutkimuksessa käytettiin kvalitatiivista tutkimusmenetelmää, joka on paras tapa saada vastaus tutkimustehtävään tutkittaessa tarkemmin tiettyä pientä ihmisryhmää. Tutkimustehtävän selvittämiseksi haastateltiin kuutta opiskelijaa liiketalouden, matkailun, tietojenkäsittelyn ja viestinnän koulutusohjelmista, jotka olivat suorittaneet kansainvälisen harjoittelun osana opintojaan. Haastattelut toteutettiin 18.–23.3.2009 välisenä aikana.

Tutkimustuloksista selvisi, että kansainvälistä harjoittelua arvostetaan paljon kokemuksena ja se tarjoaa paljon sen suorittaville opiskelijoille. Harjoittelu ulkomailla selkeytti opiskelijoiden ammatillista identiteettiä eli kuvaa itsestä ja antoi suuntaa tulevaisuutta varten. Harjoittelun kautta opiskelijat pääsivät soveltamaan koulussa oppimia tietojaan ja taitojaan käytännössä, ja sillä oli suuri vaikutus ammatilliseen kasvuun ja kehitykseen. Kansainvälisen harjoittelun tärkeys opiskelijoille tulevan työllistymisen kannalta korostui yllättävän paljon haastatteluissa. Tämä osoittaa, että kansainväliseen harjoitteluun lähdetään tosissaan hakemaan hyödyllistä työkokemusta tulevaisuutta varten eikä pelkästään huvia vuoksi. Harjoittelun tärkeys osana ammattikorkeakoulututkintoa on siis ehdoton.

Teoriaosuudessa käsiteltiin harjoittelua osana ammattikorkeakoulututkintoa, kansainvälisen harjoittelun merkitystä ammatillisen kasvun ja identiteetin kannalta sekä sen roolia työelämässä. Työssä käytiin myös läpi Satakunnan ammattikorkeakoulua ja sen kansainvälistä toimintaa sekä kansainvälistä harjoittelua ja sen mahdollisuuksia tarkemmin.

INTERNATIONAL PRACTICAL TRAINING IN THE FACULTY OF BUSINESS AND CULTURE PORI

Lauttaanaho, Laura
Satakunta University of Applied Sciences
Degree Programme in Tourism
June 2009
Halme, Jaana
UDK: 005.963.5, 378.6
Number of pages: 61

Key words: apprentice exchange, vocational development, internationality, Universities of Applied Sciences

The purpose of this thesis was to study the international practical training from the perspective of the students who have accomplished it in the faculty of Business and Culture Pori of Satakunta University of Applied Sciences. In the research the influence of international practical training was examined as a part of the student's vocational growth and the goals that the students set regarding their international practical training and the fulfilments of the set goals. The students were also asked about their motives to leave abroad.

In this research a qualitative research method was used to approach the research problem which was the best way to examine closely a small particular group of people. To solve the research problem, six students from the study programs of Business and Administration, Tourism, Business information system and Media and Communication were interviewed. The students who were interviewed have all accomplished their training abroad. The interviews were implemented during 18.–23.3.2009.

From the results of the study showed that international practical training is highly appreciated and it offered a lot to the students who carry it out. Training abroad clarified the students' vocational identity and gave perspective for the future. Thru practical training the students got the opportunity to apply the information and skills learned in school into practice. This had a big impact to the students' vocational growth and development. The importance of future employment related to international practical training was highlighted more than expected. This shows that when leaving to practical training abroad it is to gain useful work experience for the future and not just for fun. Regarding these matters the importance of vocational training as a part of a University of Applied Sciences Degree is unconditional

The theory part of this thesis included information about vocational training as a part the University of Applied Sciences Degree, the significance of international practical training to vocational growth and identity and the role of training in working life. The international functions, international practical training and possibilities regarding it in Satakunta University of Applied Sciences were also reviewed.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	TUTKIMUKSEN TAVOITTEET, TUTKIMUSONGELMA JA AIHEEN RAJAUS.....	7
2.1	Tavoitteet ja tarkoitus	7
2.2	Tutkimustehtävä ja aiheen rajaus	8
3	HARJOITTELU OSANA AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTOA	9
3.1	Harjoittelu ja kansainvälinen harjoittelu ammattikorkeakoulussa	10
3.2	Ammatillinen kasvu ja identiteetti	13
3.3	Harjoittelun rooli muuttuvassa työelämässä.	15
3.4	Kansainvälisyyden merkitys	16
4	KANSAINVÄLISYYS SAMK:SSA	19
4.1	Kansainvälinen toiminta SAMK:ssa	19
4.2	Kansainvälinen harjoittelu SAMK:ssa	21
4.3	Mahdollisuuksia lähteä kansainväliseen harjoitteluun	24
4.4	Rahoitus ja kansainvälisen harjoittelun apurahat SAMK:ssa	26
5	KANSAINVÄLINEN HARJOITTELU LIKU:N PORIN TOIMIPISTEESSÄ	29
6	TUTKIMUSMENETELMÄT	33
6.1	Laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä	33
6.2	Puolistrukturoitu haastattelu	35
6.3	Aineiston analysointi	37
7	TUTKIMUSTULOSTEN TARKASTELU.....	38
7.1	Kansainvälisen harjoittelun haastateltavien taustatiedot	39
7.2	Harjoittelupaikka.....	39
7.3	Motiivit	40
7.4	Tavoitteet ja niiden toteutuminen.....	41
7.5	Ammatillinen kasvu ja arvostus	44
7.6	Harjoittelun suhde opintoihin	47
7.7	Työnhaku ja työelämä	48
8	TUTKIMUSTULOSTEN YHTEENVETO	50
8.1	Tutkimustulosten yhteenveto	50
8.2	Tutkimustulosten luotettavuuden tarkastelu	53
9	POHDINTA	55
	LÄHDELUETTELO	58

LIITTEET

Liite 1 Koulutusalat, tutkintojen laajuus ja harjoittelun osuus tutkinnosta ammattikorkeakouluissa vuonna 2006.

Liite 2 Haastattelurunko

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön aiheena on kansainvälinen harjoittelu Satakunnan ammattikorkeakoulun Liiketoiminnan ja kulttuurin Porin toimipisteessä, joka on myös tämän työn tilaaja. Tarkemmin halutaan selvittää kansainvälisen harjoittelun merkitystä opiskelijan ammatillisen kasvu kannalta. Kansainvälisestä harjoittelusta puhuttaessa halutaan myös tietää opiskelijoiden ulkomaille lähtemisen motiiveista sekä harjoitteluun asetetuista tavoitteista ja niiden toteutumisesta.

Kansainvälinen liikkuvuus korkeakouluissa on kasvanut koko 2000-luvun. Suomalaiset korkeakouluopiskelijat osallistuvat eurooppalaisessa vertailussa aktiivisesti kansainvälisiin liikkuvuusohjelmiin, ja valtakunnallisesti joka seitsemäs ammattikorkeakouluopiskelija suorittaa osan tutkinnostaan ulkomailta. (Garam 2005, 6, 8.) Kansainvälinen liikkuvuus on siis nykypäivää eikä ole enää harvinaista, että nuorilla on jo varhaisessa vaiheessa elämäänsä ulkomaan työkokemusta. Kansainvälisessä liikkuvuudessa kansainvälinen harjoittelu ei ole yhtä suosittu kuin opiskelijavaihto, ja korkeakoulutuksen kansainvälisyysasioissa keskitytään lähinnä vaihto-opiskeluun. (Paasonen 2006, 5.) Tässä opinnäytetyössä keskitytään pelkästään kansainväliseen harjoitteluun, ja siihen, miten se vaikuttaa opiskelijoiden ammatillisen kasvuun ja identiteettiin.

Mahdollisuuksia sijoittautua työelämään valmistumisen jälkeen on paljon, ja usein opiskelijat ovat epävarmoja siitä, minne suuntautua. Opittuaan teorian koulussa opiskelijat pääsevät soveltamaan oppimiaan taitoja ja tietoja harjoittelussa. Käytännön työskentelyssä opiskelija saa selkeän kuvan siitä, mitä oman alan työ oikeasti on. On haaste lähteä suorittamaan harjoittelu ulkomaille, mutta kansainvälinen harjoittelu antaa paljon ammatillista suuntaa ja selkeyttää opiskelijan omaa ammatillista identiteettiä. Kansainvälisen harjoittelun kokemus on arvokas monella tavalla tulevaisuutta varten, eikä sen merkitystä ja tärkeyttä osana ammattikorkeakoulututkintoa voi korostaa liikaa.

Itse olen suorittanut kansainvälisen harjoittelun osana opintojani keväällä 2008 Espanjassa hotellin vastaanottovirkailijan työtehtävissä. Ammatillinen kasvu ja sen

merkitys kansainvälisessä harjoittelussa kiinnostavat henkilökohtaisesti itseäni, ja uskon kansainvälisellä harjoittelulla olevan monenlaista vaikutusta opiskelijalle verrattuna kotimaiseen harjoitteluun.

Teoriaosuudessa käsitellään ammattikorkeakoulututkintoa, kansainvälisyyttä, harjoittelua sekä kansainvälistä harjoittelua valtakunnallisella tasolla, koskien yleisesti kokonaisuudessa kaikkia ammattikorkeakoulututkintoja. Teoriaosuudessa kerrotaan myös erikseen Satakunnan ammattikorkeakoulun kansainvälisestä toiminnasta, kansainväliseen harjoitteluun liittyvistä mahdollisuuksista ja apurahoista. Lisäksi käsitellään kansainvälisen harjoittelun merkitystä ja sen suhdetta opiskelijan ammatilliseen kasvuun ja identiteettiin. Tutkimustulokset kerätään haastattelemalla kuutta opiskelijaa Satakunnan ammattikorkeakoulun Liiketoiminnan ja kulttuurin Porin toimipisteestä, jotka ovat kansainvälisen harjoittelun opinnoissaan suorittaneet. Tutkimustulokset esitellään haastattelurungon mukaan yksi tema-alue kerrallaan.

Tästä eteenpäin tekstissä käytetään Satakunnan ammattikorkeakoulusta puhuttaessa lyhennystä SAMK ja Liiketoiminnan ja kulttuurin Porin toimipisteestä lyhennystä LIKU Porin toimipiste.

2 TUTKIMUKSEN TAVOITTEET, TUTKIMUSONGELMA JA AIHEEN RAJAUS

2.1 Tavoitteet ja tarkoitus

Tutkimuksen tavoitteena on tarkastella lähemmin ja tutkia kansainvälisen harjoittelun roolia osana ammattikorkeakoulututkintoa. Työssä halutaan keskittyä pelkästään kansainväliseen työharjoitteluun ja selvittää, mikä merkitys sillä on opiskelijalle ammatillisen kasvun kannalta, koska siihen ei ole aikaisemmin opinnäytetöissä paneuduttu. Tutkimuksella halutaan selvittää, mikä on kansainvälisen harjoittelun

suorittaneiden opiskelijoiden näkökulma asiaan sekä mikä merkitys sillä on opiskelijoille ja miten he sen kokevat.

Työn tarkoituksena on olla kannustin tuleville Satakunnan ammattikorkeakoulun opiskelijoille, jotka lähtevät suorittamaan kansainvälistä harjoittelua tai niille, jotka sitä harkitsevat, ja saada opiskelijoita kiinnostumaan ulkomaisen harjoittelun mahdollisuudesta opinnoissaan. Tutkimuksesta saadaan myös tietoa toimeksiantajalle eli Liiketoiminnan ja kulttuurin Porin toimipisteelle siitä, miten kansainvälisen harjoittelun suorittaneet opiskelijat ovat sen kokeneet.

2.2 Tutkimustehtävä ja aiheen rajaus

Tutkimuksessa haetaan vastausta siihen, miten Satakunnan ammattikorkeakoulun Porin toimipisteen liiketalouden, matkailun, tietojenkäsittelyn ja viestinnän kansainvälisen harjoittelun suorittaneet opiskelijat kokevat harjoittelun merkityksen oman ammatillisen kasvunsa kannalta.

Tutkimustehtävässä tutkitaan myös sitä, miten opiskelijat arvostavat suorittamaansa kansainvälistä harjoittelua ja miten he itse kokevat sen merkityksen opintojensa kannalta. Harjoittelun alussa opiskelija asettaa itselleen tavoitteita siitä, mitä haluaa harjoittelussaan saavuttaa ja oppia harjoittelunsa aikana. Tässä tutkimuksessa selvitetään myös, mitä nämä opiskelijoiden tavoitteet ovat ja miten ne ovat toteutuneet. Kansainvälistä harjoittelua suorittaessa halutaan myös tietää opiskelijan motiiveja ulkomaille lähtöön.

Tausta-aineistoa haetaan kirjallisuudesta, joka kertoo ammattikorkeakoulujen toiminnasta ja kansainvälisestä harjoittelusta sekä ammatillisesta kasvusta ja kehityksestä. Tietoa SAMK:sta, sen toiminnasta sekä kansainvälistä harjoittelua tarjoavista organisaatioista haetaan Internet-lähteistä. Yhtenä lähteenä käytetään myös LIKU:n Porin toimipisteen harjoittelukoordinaattoria Elina Junnilaa henkilökohtaisena tiedonantajana.

Tutkimustehtävään haetaan vastausta haastatteleamalla toimipisteen opiskelijoita, jotka ovat kansanvälisen harjoittelun jo opinnoissaan suorittaneet. Työ rajataan työn tilaajaan eli Liiketoiminnan ja kulttuurin Porin toimipisteeseen ja haastateltavat opiskelijat niihin, jotka ovat kansainvälisen työharjoittelun jo opinnoissaan suorittaneet. Tutkimuksessa on mukana opiskelijoita kaikista LIKU:n Porin toimipisteen koulutusohjelmista; liiketalouden, matkailun, tietokäsittelyn ja viestinnän koulutusohjelmista.

3 HARJOITTELU OSANA AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTOA

Ammattikorkeakoulut käynnistyivät Suomessa kokeiluna yli 15 vuotta sitten. Ne muodostettiin pääsääntöisesti useasta ammatillisesta oppilaitoksesta kehittämällä ne monialaisiksi yhteenliittymiksi sekä muuttamalla niissä annettua opistoasteen ja ammatillisen korkea-asteen opetusta ammatilliseksi korkeakouluopetuksesi. (Laakkonen 2003, 273–274.) Ensimmäiset vakavat kaavailut uudesta ammattikorkeakoulumuodosta esitettiin vuonna 1989, ja niiden tehtäväksi asetettiin kouluttaa tulevien sukupolvien nuorista ja aikuisista ammatillisia asiantuntijoita. Laajamittaiset kokeilut aloitettiin vuonna 1992 ja ensimmäiset vakinaiset ammattikorkeakoulut perustettiin vuonna 1995. (Rask 2002, 31–32; Lampinen 2002, 60–61.)

Ammattikorkeakoulukonsepti eli toimintamalli on rakennettu vahvasti työelämälähtöisyydelle, työelämäläheisyydelle ja jatkuvalla keskustelulle alan ammattilaisten ja kouluttajien välillä. Ammattikorkeakoulututkintoon johtavien opintojen yhdeksi keskeisimmäksi tavoitteeksi on asetettu yhteistyö työelämään, ja sen kehittämisen pohjalta antaa opiskelijoille tarpeelliset tiedolliset ja taidolliset valmiudet toimia ammatillisissa asiantuntijatehtävissä. (Teräväinen 2005, 120.)

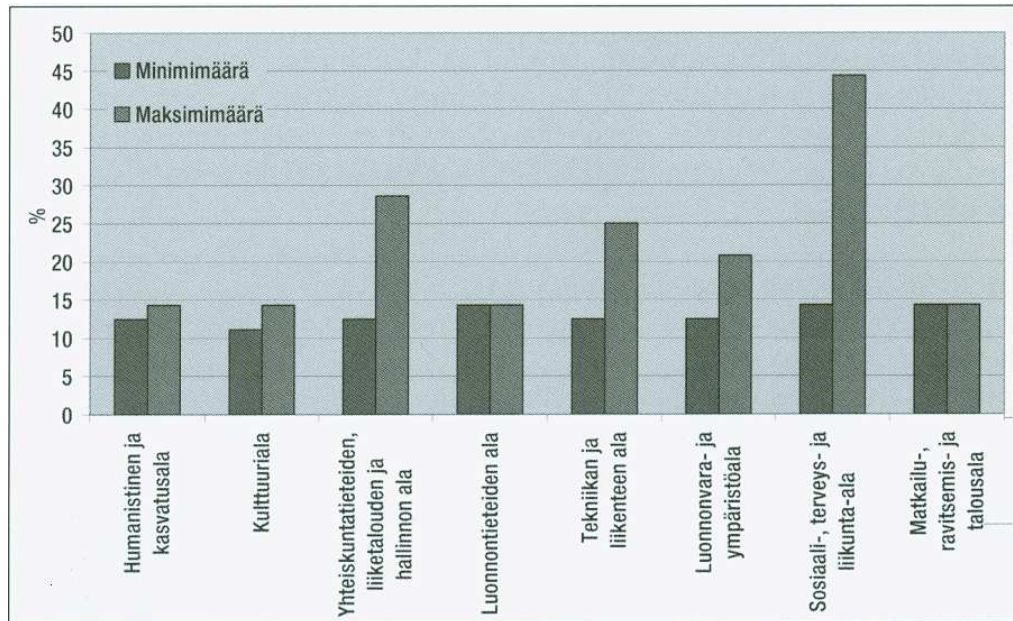
Ammattikorkeakoulujen tehtävä on yhdistää opetuksessaan teoria ja käytäntö. Yksi käytännön ammattitaidon syntymiseen tähtäävä osa opintoja on ammattiopintoihin

liittyvä harjoittelu. (Vesterinen 2002, 11–12). Ammattikorkeakoulut perustettiin rooliltaan käytännöllisiin asiantuntijatehtäviin valmistaviksi korkeakouluiksi, mikä erottaa sen yliopistotutkinnosta. Harjoittelu päätettiin liittää kaikkiin tutkintoihin jo kokeilulainsäädännön yhteydessä ja opetusministeriö halusi harjoittelun sekä siihen liittyvät käytänteet yhtenäiseen muotoon kaikilla koulutusaloilla. (Hulkko, Salonen & Varmola 2005, 7.)

3.1 Harjoittelu ja kansainvälinen harjoittelu ammattikorkeakoulussa

Harjoittelu on keskeinen osa ammattikorkeakouluopintoja. Harjoittelua on kaikilla koulutusaloilla ja kaikissa ammattikorkeakouluopinnoissa. (Salonen 2007, 6.) Lainsäädännön mukaan, asetuksessa ammattikorkeakouluista (15.5.2003 /352, 7 §), on säädetty harjoittelun tavoitteesta seuraava: ”Harjoittelun tavoitteena on perehdyttää opiskelija ohjatusi erityisesti ammattiopintojen kannalta keskeisiin käytännön työtehtäviin sekä tietojen ja taitojen soveltamiseen työelämässä.”

Harjoittelun laajuuden kussakin ammattikorkeakoulun koulutusohjelman tutkinnossa päättää opetusministeriö ja harjoittelun laajuus mitataan opintopisteissä. Ammattikorkeakoulujen opintojen laajuus on 210, 240 tai 270 opintopistettä ja tutkintoihin kuuluu harjoittelua koulutusohjelmasta riippuen 30–120 opintopistettä (LIITE 1). (Salonen 2007, 6.) Harjoittelu on laajin yksittäinen opintokokonaisuus kaikissa tutkinnoissa, joten harjoittelun merkitys on tärkeä sekä määrällisesti että sisällöllisesti ammattikorkeakouluopinnoissa. Harjoittelun määrälliset osuudet ammattikorkeakoulututkinnossa vaihtelevat 11–44 prosenttien välillä. (Salonen 2007, 25.) Taulukossa 1 esitetään erikseen harjoittelun osuus ammattikorkeakoulututkintojen eri koulutusaloilla. Kaavion minimi- ja maksimimäärillä tarkoitetaan kunkin alan tutkinnoissa harjoittelun vähimmäismääriä.

Kaavio 1. Harjoittelun suhteellinen osuus ammattikorkeakoulututkinnoissa eri koulutusaloilla vuonna 2006. (Salonen 2007, 25.)

Kun harjoittelu suoritetaan ulkomailla, puhutaan kansainvälisestä harjoittelusta. (Nyström 2004, 4.) Ammattikorkeakoulutuksen luonteen mukaisesti, työelämäyhteisön ja monikulttuurisen sekä kansainvälisen osaamisen kehittämisen voi yhdistää parhaiten suorittamalla opiskeluun kuuluva harjoittelu vieraassa kulttuurissa kansainvälisen harjoittelun avulla. Kansainvälisen harjoittelun avulla opiskelijan valmiudet työskennellä oman alan monikulttuurisissa ja kansainvälisissä ympäristöissä lisääntyvät, ja se tarjoaa opiskelijalle myös tilaisuuden kehittää omaa ammatillista osaamista ja asiantuntijaksi kasvua. Ulkomaan kokemus edistää opiskelijan kilpailukykyä työmarkkinoilla valmistumisen jälkeen vahvistuu ja parantaa työnsaantimahdollisuuksia valmistumisen jälkeen. (Koistinen 2003, 206; Nyström 2004, 18.) Ulkomailla suoritettava harjoittelu tutustuttaa elämään monikulttuurisessa yhteiskunnassa ja ymmärtämään paremmin kulttuurien välisiä eroja, mitkä ovat yleistyviä piirteitä nykypäivänä. (Pusch 2004, 29.)

Harjoittelun tavoitteissa painotetaan muun muassa tietojen ja taitojen karttumista, työkentän kokonaisuuden hahmottamista, valmiuksien ja ongelmanratkaisutaitojen kehittämistä, perehdyttämistä työn sosiaaliseen ympäristöön sekä käytännön työskentelytapojen oppimista. Edellä mainittujen tavoitteiden lisäksi, kansainväliselle

harjoittelulle asetetaan myös muitakin tavoitteita, kuten vieraisiin kulttuureihin perehtyminen, sekä suvaitsevuuden, kielitaidon ja kommunikaatiotaitojen kehittäminen. (Nyström 2004, 4.)

Ulkomaille lähteminen ja sijoittuminen tilapäisesti liittyen ammatilliseen oppimiseen ja koulutukseen on kasvanut entisestään laajalti Euroopassa viimeisen vuosikymmenen aikana, vaikka sillä pitkät perinteet jo kisälli-mestariajoilta saakka. Arviolta 175 000 ihmistä vuosittain 17 eri Euroopan maasta lähtee ulkomaille ammatillisen oppimisensa kehittämiseksi. Siihen nähden harjoittelun vaikutusta oppimiseen ei kuitenkaan ole tutkittu paljoa. Vertailussa Euroopan muihin maihin, Suomessa ollaan yleisesti tietoisia kansainvälisen liikkuvuuden tärkeydestä ammatillisen koulutuksen ja harjoittelun näkökannasta. Tästä kertoo myös CIMO:n, kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskuksen perustaminen Suomessa. (Kristensen 2004, 5-6; 9; 34-35; Mikkonen & Nives 2005, 100.)

Kansainvälinen liikkuvuus korkeakouluissa on valtakunnallisesti kasvanut koko 2000-luvun. Opiskelijaliikkuvuuden keskimääräinen kesto vuonna 2007 oli valtakunnallisesti ammattikorkeakouluissa 4,5 kuukautta ja SAMK:ssa 4,8 kuukautta. Ammattikorkeakouluissa koulutusalojen väliset erot liikkuvuusaktiivisuudessa ovat suuret. Valtakunnallisesti ammattikorkeakoulujen suomalaisopiskelijoita vuonna 2007 liikkui eniten matkailu-, ravitsemis- ja talousaloilla sekä yhteiskuntatieteissä, liiketaloudessa ja hallinnossa. Luonnontieteen sekä tekniikan ja liikenteen aloilla kansainvälinen opiskelijaliikkuvuus on kaikkein vähäisintä. Naisten enemmistö lähtevien joukossa on ollut pysyvä ilmiö kansainvälisessä opiskelijaliikkuvuudessa. Ammattikorkeakouluopiskelijoista vuonna 2007 naisten osuus oli 54,4 % lähtijöistä. Yleisin maanosa, minne opiskelijat suuntautuvat, on Eurooppa ja suosituimmat maat ovat Britannia, Espanja, Saksa, Alankomaat ja Ruotsi. Euroopan ulkopuolella suosittuja kohteita ovat Kiina, USA ja Thaimaa. Iso osa liikkuvuudesta ulkomaille kanavoituu Erasmus- ohjelman kautta. (Garam 2007, 9, 17; Korkala 2008, 6; 9; 18; 20; 22; 26; 30.) Erasmus on Euroopan laajin, vuonna 1987 perustettu korkeakouluopiskelijoiden vaihto-ohjelma, jonka kautta tuetaan korkeakoulujen eurooppalaista yhteistyötä ja liikkuvuutta. Erasmus on osa Euroopan unionin Elinikäisen oppimisen ohjelmaa. (Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO, 2009.)

Parhaimmillaan kansainvälinen harjoittelu vieraassa kulttuurissa voi tarjota opiskelijalle opetussuunnitelmien perustavoitteiden mukaisten oppimistulosten lisäksi mahdollisuuden itsenäistyä ja kokeilla ammatillisen osaamisensa rajoja, vahvistaa kielitaitoa aidoissa ammatillisissa tilanteissa, kehittää päätöksentekotaidon valmiuksia ja tutustua uuteen kulttuuriin ja sen ilmenemismuotoihin. (Koistinen 2003, 206.)

3.2 Ammatillinen kasvu ja identiteetti

Ammattikorkeakoulukoulutuksen tavoitteisiin kuuluu kehittää jatkuvan ammatillisen kehittymiseen ja kasvuun edellyttäviä valmiuksia. Ammatillisella kehitymisellä tarkoitetaan jatkuvaa itsensä kehittämistä ja tarvittavien kykyjen, taitojen sekä asiantuntemuksen kehittämistä koulutuksen aikana. Ammatilliseen kehitykseen liittyviä valmiuksia ovat kyky pitää ammatitaitoa ajan tasalla, oppia työkokemuksista, soveltaa tietoa uusiin tilanteisiin, hahmottaa oman ammatin tulevaisuutta ja hyödyntää palautetta, kritiikkiä sekä positiivista elämänsäntettä ja taito hallita muutoksia. (Ruohotie & Honka 2003, 101.)

Käytännön harjoittelu ja työkokemus teoriaopintojen rinnalla tähtäävät ammattikorkeakoulussa siihen, että opiskelijan kasvu ja kehitys asiantuntijuuteen käynnistyvät jo opintojen aikana. Ammattikorkeakoulut pyrkivät koulutuksellaan aikaansaamaan sellaista asiantuntijuutta ja monialaisuutta, joka valmistaa opiskelijoita työurillaan selviämiseen, vaikka työtehtävät ja työala muuttuisivat heidän elämänsä aikana useampia kertoja. (Vesterinen 2002, 28.)

Ammatillinen kasvu on jatkuva oppimisprosessi. Se on voimakasta ja kestävä tarvetta tai halua oppimiseen ja oppimisen arvostamista. Ammatillisen kasvun kautta voidaan hankkia tietoja, taitoja ja kykyjä, joita hyödyntämällä voi vastata muuttuviin ammatitaito vaatimuksiin. Harjoittelu on yksi muoto, minkä kautta oppimiseen pyritään. (Ruohotie 2002, 9.)

Harjoittelulla voi olla monia vaikutuksia opiskelijalle. Harjoittelu tarjoaa monia oppimismahdollisuuksia, kun opiskelija pystyy soveltamaan koulussa oppimaansa teoreettista tietoa käytännössä, heijastamaan kokemuksiaan suhteessa omiin

aikaisempiin käsityksiinsä ja toisaalta myös suhteessa koulussa esitettyihin teorioihin ja malleihin. Opiskelijalla on myös mahdollisuus oppia kokonaan uusia asioita työelämän käytännöistä sekä sosio-kulttuurisista suhteista ja tilanteista työyhteisön muiden jäsenten kanssa ja näin opetella työelämässä vaadittavia taitoja. Opiskelija oppii harjoittelupaikkansa ympäristössä tuntemaan oman ammattialueensa erilaisia työtehtäviä, osaamistarpeita ja ajankohtaiseen kehittämiseen liittyviä asioita. Niiden pohjalta opiskelijalle tarjoutuu mahdollisuus arvioida oman osaamisensa tasoa samalla silmällä pitäen lisäosaamisen tarvetta. Harjoittelun aikana opiskelijan on mahdollisuus luoda kontakteja, vertailla kiinnostuksen kohteita ja hankkia uusinta tietoa erilaisista mahdollisuuksista. Harjoittelussa saattaa myös syntyä mielikuvia omista mahdollisista työrooleista, jotka ovat tärkeitä, sillä ne voivat ohjata opiskelijan kiinnostusta ja vaikuttaa siten myös oppimistuloksiin koulutuksessa harjoittelun jälkeen. (Vesterinen 2002, 31; Salonen 2007, 26.)

Nykypäivän työelämässä vaaditaan työntekijältä halua uuden oppimiseen siinä missä myös paineensietokykyä, yhteistyökykyä tai tuloshakuisuutta. Ammatillisen kasvun ja oman osaamisen jatkuvaan kehittämiseen liittyy ammatillisen ja persoonallisen identiteetin uudelleenmäärittely, niin sanotun oman jutun etsiminen ja löytäminen. (Eteläpelto & Onnismaa 2006, 9.) Ammatillinen identiteetti on sitä, millaiseksi ihminen ymmärtää itsensä suhteessa työhön ja ammatillisuuteen sekä millaiseksi hän työssään ja ammatissaan haluaa tulla. Ammatilliseen identiteettiin kuuluvat myös käsitykset siitä, mihin ihminen kokee kuuluvansa ja samastuvansa, mitä hän pitää tärkeänä sekä mihin hän sitoutuu työssään ja ammatissaan. Lisäksi siihen liittyvät työtä koskevat arvot, tavoitteet ja uskomukset. Jotta ihminen osaa tuoda esille omaa osaamistaan ja vahvuuksiaan, edellyttää se tietoisuutta omasta ammatillisesta identiteetistä ja osaamisesta. Jatkuva ammatillisen identiteetin rakentaminen ja oman osaamisen uudelleenmäärittely ovatkin haasteita, jotka koskettavat yhä useampia. (Eteläpelto & Vähäsantanen 2006, 26–27.)

Harjoittelu voidaan siis nähdä yhtenä tärkeänä ammatillisen kehityksen ajanjaksona ja sillä on suuri merkitys opiskelijan asiantuntijuuden rakentumisessa. Sen tärkeyteen tulisikin kiinnittää enemmän huomiota. (Nyström 2004, 8; Salonen 2007, 26.) Harjoittelulla on merkittävää painoarvoa myös opiskelijan työelämäkelpoisuuden parantajana, kilpailuetuna muihin nähden ja työpaikkamahdollisuuden luojana.

Työmarkkinoiden yhä kiristyessä, vastavalmistuneen tai vähäistä työkokemusta omaavan nuoren voi olla vaikeaa saada työtä. (Salonen 2007, 26–27.)

3.3 Harjoittelun rooli muuttuvassa työelämässä.

Elinkeino- ja työelämä muuttuu nopeasti ja voimakkaasti. Monimutkaistuvassa työelämässä eri koulutusaloilta odotetaan entistä enemmän valmiuksia monipuolisen asiantuntijuuden kehittämiseen. Työmarkkinoiden kiristyvässä kilpailussa erottautuminen on tullut yhä tärkeämmäksi ja toisaalta myös yhä vaikeammaksi työnhakijalle. (Salonen 2007, 6; Hulkko ym. 2005, 7; Paasonen 2006, 9.)

Monet työnantajat edellyttävät työnhakijoilta aiempaa työkokemusta ennen ensimmäistä varsinaista työpaikkaa. Tästä on opiskelijalle hyötyä, sillä harjoittelu on sisällettynä osana tutkintoa ja sen merkitys on korostunut entisestään. Aikaisemmin opiskelijan lähtiessä ulkomaille harjoitteluun eivät harjoittelu ja työtehtävät välttämättä edes liittyneet opiskelualaan, vaan korostettiin pelkästään itse ulkomailla oleskelua ja tavoitteena oli parantaa kielitaitoa. (Malmivirta 2002, 75.)

Ammattikorkeakoulujen ammattiopintoihin on sisällytetty harjoittelua, jotta jokainen opiskelija saisi käytännön kokemusta opiskeluaikana ja oppisi käytännön taitoja ennen valmistumista ja työelämään siirtymistä. (Vesterinen 2002, 34). Harjoittelua ei tulisi kuitenkaan nähdä pelkästään opiskelijan toimintana, kuten lainsäädännössä on asetettu, pelkkänä perehtymisenä työtehtäviin ja opitun teorian soveltamiseen töissä. Enemmänkin, harjoittelu tulisi nähdä paljon laajemmin koulutuksen ja työelämän rajapintana. Sitä tulisi myös hyödyntää oppimisympäristönä uusien asioiden oppimisessa, koulutuksen sisällön kehittäjänä ja työelämän kehittämisen välineenä. (Salonen 2007, 27- 28.)

Harjoittelun kautta sekä työpaikalle että ammattikorkeakoululle syntyy sen tuloksena uutta tietoa, toimintakäytäntöjä ja osaamista. (Vesterinen 2002, 52). Harjoittelupaikalle opiskelijat tuovat opinnäytetöitä, kehittämisprojekteja, lisääntyntä tunnettavuutta sekä siirtävät uutta tietoa ja innovaatioita ammattikorkeakouluista työelämään hyödynnettäväksi. Harjoittelu on myös hyvä tapa solmia kontakteja työelämän

organisaatioihin ja samalla lisätä ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehittämistoiminnan määrää. Lisäksi kansainvälinen harjoittelu voi parhaimmillaan tuoda organisaatioihin toisen maan bisneskulttuuria ja kontakteja mahdollisiin yhteistyökumppaneihin omassa maassaan. Opiskelija voi myös vaikuttaa myönteisesti parantamalla suomalaisten kielitaitoa ja valmiuksia työskennellä monikulttuurisissa työyhteisöissä. (Salonen 2007, 28.)

Organisaatioille harjoittelu on rekryointitapa, jonka aikana ehditään tutustumaan paremmin opiskelijaan ja samalla mahdolliseen uuteen tulevaan työntekijään. Harjoittelujakson aikana opiskelija kehittää ammattitaitoaan sekä oppii talon tavoille tutustumalla organisaation ja sen toimintatapoihin. Harjoittelija tuo myös tuoda uusia ideoita ja tuoreita näkemyksiä, mistä voi olla hyötyä organisaatiolle. Organisaation on tilaisuuden tullessa myös helppoa ja turvallista palkata entuudestaan tuttu harjoittelija. (Salonen 2007, 27- 28.)

3.4 Kansainvälisyyden merkitys

Ammattikorkeakoulujen synty osui ajallisesti samaan aikaan kuin Suomen liittyminen Euroopan Unionin jäseneksi, mikä auttoi luomaan kansainvälisiä yhteyksiä ja toimintaa ammattikorkeakouluverkostossa. (Varmola 2002, 371.)

Ammattikorkeakoulujärjestelmän koulutuksen kansainvälistäminen ja kansainvälisyys olivat uudistuksen keskeisiä tavoitteita ammattikorkeakoulujen alkuajoista lähtien, ja alusta saakka ammattikorkeakoulujen kansainvälinen yhteistyö on ollut aktiivista ja sitä on pidetty merkittävänä osana ammattikorkeakoulutoiminnan kehittämisessä. (Majakulma & Ritalahti 2007, 176; Malmivirta 2002, 2.)

Vuonna 2001 opetusministeriö laati tavoitteen, jossa Suomi on vuonna 2010 tunnettu ja vaikutusvaltainen osa eurooppalaista koulutus- ja tutkimusalueita ja menestyy globaalissa osaamiskilpailussa. Kehittämissuunnitelmaan kuului myös tavoite, että vuosikymmenen lopulla vuosittain 8000 ammattikorkeakouluopiskelijaa opiskelee osan tutkinnostaan ulkomailla. (Majakulma & Ritalahti 2007, 174–175.)

Kansainvälisyydestä ja monikulttuurisesta osaamisesta on tullut oleellinen osa ammattikorkeakoulujen opetussuunnitelmia. (Koistinen 2003, 206.) Ammattikorkeakoulut pyrkivät vahvistamaan kansainvälisyyttään ja tarjoamaan opiskelijoilleen hyvät mahdollisuudet kansainvälistymiseen, ja opiskelijoiden kansainvälinen liikkuvuus on näkyvin piirre korkeakoulutuksen kansainvälistymisessä. (Nyström 2004, 18; Garam 2005, 8.)

Kansainvälisyys on hyödyllistä ja positiivista erottautumista ennen kaikkea kansainvälisillä kentillä, jolloin on kyse kulttuurisen pääoman hyödyntämisestä. Kotimaisilla työkentillä kansainvälinen kokemus osoittautuu sosiaalisena pääomana eli verkostoina ja suhteina. Töitä haettaessa hakijan on mahdollista erottua kilpailijoista kansainvälisyyden avulla, sillä se merkitsee yksilön kasvua aiempaa itsenäisemmäksi ja rohkeammaksi sekä selviytymistä haasteellisista tilanteista. Kansainvälinen kokemus saattaa myös olla alku kansainväliselle uralle ja auttaa pääsemään kiinni ensimmäiseen työpaikkaan sekä vaikuttaa myönteisesti tehtävänkuvaan. (Paasonen 2006, 71; 87.)

Kansainväliset taidot nähdään osana ammatillista taitoa monella alalla, kuten esimerkiksi matkailu- ja ravitsemisaloilla. Kansainvälinen liikkuvuus, opiskelun ja harjoittelun suorittaminen ulkomailla, on tärkeää keino niiden taitojen hankkimiseen. (Mikkonen & Nives 2005, 107.) Kansainvälisessä harjoittelussa korostuvat opiskelijan pärjääminen vieraalla kielellä vieraassa kulttuuri- ja toimintaympäristössä. (Tuomala & Koskinen 2006, 63.) Monikulttuurisessa työympäristössä tilanteita tulee pystyä katsomaan useammalta kuin yhdeltä näköalalta ja oppia selviytymään hämmentävissäkin tilanteissa. (Fowler & Blohm 2004, 46.)

Työelämässä ja ammattikorkeakoulutuksen tapaisessa työelämälähtöisessä koulutuksessa pätevyyttä kuvaavia käsitteitä ovat laaja-alaisuus, tutkiva ote, muutosvalmius, vuorovaikutustaidot sekä yrittäjämäinen rohkeus ylittää oman osaamisen rajoja. (Salonen ym. 2005, 7.) Kansainvälisyyden noustessa merkittäväksi osaksi organisaatioiden toimintaa, työelämässä tarvitaan näiden lisäksi myös kansainvälisiä valmiuksia, jotka ovat osa asiantuntijuuden pätevyyttä. (Nyström 2004, 3.) Kansainvälinen kokemus voi tuoda työmarkkinoilla lisäarvoa hakijalle ja se voi olla yksi hakijan pätevyyksistä työkokemuksen ja koulutuksen rinnalla. (Paasonen 2006, 87.)

Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskuksen CIMO:n Irma Garamin vuonna 2005 korkeakouluopiskelijoiden kansainvälisestä liikkuvuudesta yhteydestä työelämään tekemän tutkimuksen mukaan työnantajat arvostavat opiskelijoiden opiskeluajan ulkomaan kokemuksia. Kansainvälistymisen näkökulmasta ulkomailla opiskelu ja kansainvälinen harjoittelu nähdään selkeästi positiivisina ja lisäarvoa koulutukseen tuovina asioina. Tutkimuksen perusteella voidaan sanoa, että suomalaistyönantajat uskovat opiskelijan kansainvälisen kokemuksen olevan hyödyllisimmillään opiskelijan henkilökohtaisen kasvun ja kansainvälisten valmiuksien lisääntymisen näkökulmista. Alakohtaisen osaamisen lisääjänä ulkomaan kokemusta sen sijaan saatetaan epäillä, eikä suomalaisopiskelijoiden siis työnantajien mielestä tarvitse lähteä ulkomaille hakemaan sellaista alan perustietoa, jota ei Suomestakin saisi. (Garam 2005, 34–36; 40–42; 59.)

Olennaista ulkomailla opiskelussa ja kansainvälisessä harjoittelussa on osoitus siitä, että henkilö uskaltaa ja on halukas uusiin tilanteisiin ja pärjää niissä. Rekrytointitilanteessa työnhakijan tulee kuitenkin voida perustella, miksi hän lähti ulkomaille ja miksi juuri kyseiseen paikkaan, mitä hän ulkomailla teki ja miten ulkomaan jakso palvelee opintojen kokonaisuutta. Lähes puolet työnantajista ottaa kansainvälisen kokemuksen huomioon rekrytoinnissa ja viidennes työnantajista kokee, että kyky toimia erilaisista kulttuuritaustoista tulevien kanssa ja kielitaito ovat erittäin tärkeitä ominaisuuksia niissä työtehtävissä, joihin korkeakoulusta valmistuneita rekrytoidaan. (Garam 2005, 34–36; 40–42; 59.)

Yhteiseurooppalaisen kyselytutkimusten mukaan kansainvälisesti opiskeluaikanaan liikkuvat opiskelijat uskovat ulkomailla opiskelusta olevan hyötyä myös työelämän kannalta. Hyödyllisenä työelämän kannalta pidetään ulkomaan kokemuksesta saatua kielitaitoa, sosiaalisia valmiuksia, itsevarmuutta ja itsenäistymistä. Työelämään jo siirtyneet opiskelijat uskovat ulkomailla opiskelun helpottaneen koulutuksesta työelämään siirtymistä ja ensimmäisen työpaikan saamista sekä kansainvälisen kokemuksen olleen yksi valinnan kriteeri rekrytoinnissa. Tutkimuksissa havaittiin myös opiskeluaikaisella kansainvälisellä kokemuksella olevan myöhempää työuraa ja kiinnostuksen kohteita suuntaava vaikutus. Ulkomailla opiskelleista moni pitää kansainvälisyyttä merkittävänä työpaikan haun kriteerinä ja moni käyttää nykyisessä

työssään kielitaitoa sekä vieraan kulttuurin tuntemustaan ja moni liikkuu työtehtävissään ulkomailla. (Garam 2005, 7.)

4 KANSAINVÄLISYYS SAMK:SSA

Satakunnan ammattikorkeakoulu (SAMK) on Länsi-Suomen läänissä sijaitseva monialainen ja kansainvälisesti suuntautunut ammattikorkeakoulu, jota ylläpitää Porin kaupunki. SAMK vakinaisti toimintansa vuonna 1997 ja sen tehtäviin kuuluvat opetus, tutkimus- ja kehittämistoiminta sekä aluekehitystyö. SAMK:n toimiajatuksena on toimia verkostomaisesti ja vauhdittaa Satakunnan ja sen ympäristö-alueiden kehittymistä kilpailukykyisenä ja kansainvälisenä kouluna. SAMK tarjoaa koulutusta, jonka tarkoituksena on valmentaa opiskelijat oman alansa tulevaisuuden työtehtäviin ja mahdollistaa heidän ammatillinen kehittyminen. (Satakunnan ammattikorkeakoulu, Esittely, 2009.)

SAMK:n koulutuspaikkakuntia ovat Pori, Rauma, Huittinen, Harjavalta ja Kankaanpää ja toimipisteitä on yhteensä kymmenen. Satakunnan ammattikorkeakoulussa on 6500 opiskelijaa, ja se on opiskelijamäärältään Suomen kahdeksanneksi suurin ammattikorkeakoulu. SAMK tarjoaa perustutkintokoulutusta 22 koulutusohjelmassa, joista kolme on englanninkielisiä. Aikuiskoulutuksen koulutusohjelmia on tarjolla kahdeksan ja ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon voi suorittaa kuudessa koulutusohjelmassa, jotka ovat työelämäpainotteisia, käytännöllisesti suuntautuneita korkeakoulututkintoja. Lisäksi SAMK:n Täydennyskoulutuskeskus tarjoaa erikoistumisopintoja, täydennyskoulutusta ja avointa ammattikorkeakouluopetusta. (Satakunnan ammattikorkeakoulu, Esittely, 2009.)

4.1 Kansainvälinen toiminta SAMK:ssa

Kansainvälinen liikkuvuus on yksi korkeakoulujen tuloksellisuuden mittareista. Kansainvälisyys voi edistää koulutuksen ja tutkimuksen laadun kohottamista, nostaa

koulutuksen profiilia ja vahvistaa kansallista innovaatiopohjaa. Kansainvälisyys myös tukee kulttuurien välisen ymmärryksen ja arvostuksen kehittämistä. Kansainvälistymisellä vahvistetaan korkeakoulujen asemaa kansainvälisillä koulutusmarkkinoilla sekä vastataan työelämän ja tutkimuksen uusiin sisällöllisiin osaamisvaatimuksiin ja turvataan kansallinen kilpailukyky ja koulutettu työvoima. (Majakulma & Ritalahti 2007, 173, 175; Paasonen 2006, 22; Korkala 2008, 5.)

SAMK:sta valmistuneiden opiskelijoiden on osattava toimia kansainvälisessä ja muuttuvassa toimintaympäristössä, Euroopan yhteisellä työmarkkina-alueella ja laajemminkin kansainvälisessä kanssakäymisessä. Myöhemmin työelämässä opiskelijoilla on oltava myös valmiuksia yhteistyöhön eri kulttuureista tulevien työntekijöiden kanssa. Vahva kansainvälisen osaajan leima on lisäksi tärkeä kilpailutekijä opiskelija- ja henkilöstörekrytoinnissa. SAMK:n kansainvälinen toiminta sisältää opiskelija-, harjoittelija-, opettaja- sekä asiantuntijaliikkuvuutta, opetussisältöjen kehittämistä yhteistyössä ulkomaisten yhteistyötahojen kanssa, opetussuunnitelmien kansainvälistämistä sekä erilaisia kehitys- ja tutkimusprojekteja. (Satakunnan ammattikorkeakoulu, Kansainvälinen toiminta, 2009.)

Satakunnan ammattikorkeakoululla on laajat kansainväliset yhteydet ja partnerikouluja useissa eri maissa, niin Euroopassa kuin sen ulkopuolella. SAMK:lla on tällä hetkellä runsaat 100 kansainvälistä partnerikorkeakoulua, joiden kanssa tehdään pitkäjänteistä ja monipuolista yhteistyötä. Opiskelijalla on mahdollisuus lähteä opiskelijavaihtoon, harjoitteluun ulkomaille tai tutustua ammattikorkeakouluissa opiskeleviin, eri kulttuureista tuleviin opiskelijoihin. Viimeisenä mainittu on kotikansainvälistymistä ammattikorkeakoulun kampuksella. Partnerikorkeakouluista saapuu vaihtoon myös opettajia ja muita asiantuntijoita, ja partnereiden kanssa suunnitellaan ja toteutetaan yhteisiä opintojaksoja, tutkimuksia ja hankkeita. Kansainvälisen verkoston määrätietoisien rakentamisen lähtökohtana ovat SAMK:n kansainvälistymistarpeet, painopistevalinnat sekä toimialojen ja eri koulutusalojen tarpeet. (Satakunnan ammattikorkeakoulu, Laatukäsikirja, Kansainvälisen toiminnan strategia, 2009.)

Lisäksi SAMK on alkanut aktiivisesti vastaanottamaan ulkomaisia harjoittelijoita. SAMK:n kansainvälisten asioiden päällikön Jari Heiniluoman (Sähköpostiviesti 10.3.2009.) mukaan Porin alueen toimijoita, kuten Porin seudun kehittämiskeskusta

POSEK:a ja muita seutukuntien elinkeinoyhtiöitä, kauppakamareita, sairaaloita, työ- ja elinkeinokeskusta, kehittäjäorganisaatiota Prizztechiä sekä muita yrityksiä on aloitettu kannustamaan ottamaan SAMK:n kautta ulkomaisia harjoittelijoita.

Opiskelijoita ja henkilöstöä kannustetaan osallistumaan vaihto-ohjelmiin ja SAMK:ssa toteutettaviin erilaisiin kansainvälisyshankkeisiin, -tapahtumiin ja -projekteihin. Opetussuunnitelmien kansainvälistäminen on yksi keino kansainvälisyyskulttuurin vahvistamisessa. Kansainvälisyys halutaan näkyväksi ja jokapäiväiseksi toiminnoksi kaikissa toimipisteissä hyödyntämällä vaihto-opiskelijoita, ulkomaalaisia tutkinto-opiskelijoita sekä opettaja- ja asiantuntijavaihtoja ja toteutettaessa erilaisia pedagogisia ratkaisuja. (Satakunnan ammattikorkeakoulu, Kansainvälinen toiminta, 2009.)

4.2 Kansainvälinen harjoittelu SAMK:ssa

Alusta asti, Satakunnan ammattikorkeakoulun aloitettua toimintansa, opiskelijoilla on ollut mahdollisuus suorittaa työharjoittelunsa ulkomailla. LIKU:n Porin toimipisteen harjoittelukoordinaattori Elina Junnila (Henkilökohtainen tiedonanto 23.2.2009.) kertoo, että jo ensimmäisenä opiskeluvuotena opiskelijoille tuodaan esille mahdollisuus lähteä kansainväliseen harjoitteluun. Siitä halutaan tiedottaa ja antaa kansainvälisestä harjoittelusta tietoa opiskelijoille mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Pidettävissä harjoittelu-infoissa tuodaan aina esille myös kansainvälinen näkökulma. Tavoitteena on nostaa kansainvälisen harjoittelun lähtijöiden määrää.

Harjoittelun laajuus LIKU:n Porin toimipisteen koulutusohjelmissa on 30 opintopistettä, minkä perusteella harjoittelun kestoksi määräytyy noin viisi kuukautta tai 800 tuntia. Harjoittelun voi suorittaa koulutusalaan liittyvässä kotimaisessa tai ulkomaisessa yrityksessä, julkisyhteisössä tai muussa soveltuvassa organisaatiossa. Myös työskentely yrittäjänä soveltuu harjoitteluksi, mikäli harjoittelun muut ehdot täyttyvät. Osan harjoittelusta voi tehdä myös osa-aikatyönä. Työtehtävät määräytyvät pääsääntöisesti ammattiopinnoissa valitun suuntautumisvaihtoehdon perusteella (Satakunnan ammattikorkeakoulu, Liiketoiminta ja kulttuuri, Pori. Opiskelu, Harjoittelu, 2009; Satakunnan ammattikorkeakoulu, Kansainvälinen harjoittelu, 2009.)

Harjoittelu suoritetaan pääsääntöisesti yhdessä jaksossa. Matkailun ja viestinnän opiskelijat suorittavat harjoittelunsa 3. vuoden keväällä ja tietojenkäsittelyn opiskelijat 3. vuoden syksyllä. Liiketalouden opiskelijat suorittavat harjoittelunsa aikaisintaan 2. vuoden keväällä suoritettuaan vähintään 15 opintopistettä suuntaavia ammattiopintoja. LIKU:n Porin toimipisteen opiskelija voi suorittaa 30 opintopisteen työharjoittelunsa ulkomailla, ja sitä koskevat samat menettelyohjeet kuin kotimaassa suoritettua harjoittelua. Harjoittelu arvioidaan hyväksyty-hylätty -asteikolla. (Satakunnan ammattikorkeakoulu, Liiketoiminta ja kulttuuri, Pori. Opiskelu, Harjoittelu, 2009.)

Harjoittelusta vastuussa olevia henkilöitä ovat opiskelija, harjoittelukoordinaattori ja harjoittelupaikan ohjaaja. Harjoittelupaikka tulee opiskelijan etsiä itse ja sen sopivuus on hyväksyttävä harjoittelukoordinaattorilla ennen harjoittelun alkua. Harjoittelusta järjestetään infotilaisuus koulutusohjelmittain edellisen lukuvuoden aikana, jossa opiskelija saa tarkemmat tiedot harjoitteluun liittyvistä asioista. Opiskelijan vastuulla on osallistua harjoitteluinfoon, laatia harjoittelusuunnitelma jossa käydään läpi opiskelijan työtehtävät ja tavoitteet, tehdä harjoittelusopimus, arvioida omaa toimintaansa harjoittelun aikana, osallistua arviointikeskusteluun harjoittelukoordinaattorin ja harjoittelupaikan nimeämän ohjaajan kanssa sekä laatia harjoittelusta loppuraportti sen päätyttyä ja käydä loppukeskustelu sen pohjalta. (Satakunnan ammattikorkeakoulu, Liiketoiminta ja kulttuuri, Pori. Opiskelu, Harjoittelu, 2009.)

Opiskelijan oikeus on saada perehdytystä työhön ja palautetta harjoittelujakson aikana harjoittelupaikan nimeämältä ohjaajalta sekä saada harjoittelukoordinaattorilta tukea itsearviointiin. Harjoittelu voi olla palkallista tai palkatonta. Jos työnantaja maksaa opiskelijalle palkan, jolloin syntyy työsuhde, työnantaja on velvollinen vakuuttamaan työntekijänsä. Palkattomassa harjoittelussa olevat opiskelijat ovat vakuutettuja ammattikorkeakoulun puolesta. (Satakunnan ammattikorkeakoulu, Liiketoiminta ja kulttuuri, Pori. Opiskelu, Harjoittelu, 2009.)

Työharjoittelu voidaan siis suorittaa myös ulkomailla, ja opiskelijoita kannustetaan siihen. Kansainvälinen työharjoittelu on keino yhdistää opintoihin liittyvä harjoittelu ja kansainvälisen kokemuksen karttumisen. Harjoittelussa työskennellään omalla alalla ja omaa koulutusta vastaavissa tehtävissä, ja sen päämääränä on tukea opiskelijan opintoja sekä kasvattaa hänen jo olemassa olevaa ammattitaitoaan soveltamalla opiskelun aikana

opittuja tietoja ja taitoja työelämän käytännön tehtävissä. Kansainvälinen työharjoittelu kartuttaa kielitaitoa ja kulttuuriosaamista, kohentaa ansioluetteloa ja antaa hyvän valttikortin työnhaussa työmarkkinoille siirryttäessä. (Satakunnan ammattikorkeakoulu, Opiskelijat, Opetussuunnitelmat, 2009; Satakunnan ammattikorkeakoulu, Liiketoiminta ja kulttuuri, Pori. Kansainvälisyys, Harjoittelu ulkomailla, 2009; Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO, Organisaatio, 2009.)

Elina Junnilan, (Henkilökohtainen tiedonanto 23.2.2009.) LIKU:n Porin toimipisteen harjoittelukoordinaattorin, mukaan toimipisteestä aikaisemmin kansainvälisessä harjoittelussa olleiden opiskelijoiden kokemukset ulkomailta ovat yleisesti olleet positiivisia ja opiskelijat ovat olleet tyytyväisiä harjoitteluunsa. Pieniä vastoinkäymisiä on ilmaantunut, mutta kukaan opiskelija ei ole keskeyttänyt kansainvälistä harjoitteluaan. Kohdemaat ovat suhteellisen turvallisia ja sijaitsevat yleensä Euroopassa eivätkä ole niin eksoottisia kuin sosiaali- ja terveysalalla, jossa lähdetään harjoitteluun esimerkiksi Afrikkaan.

Kansainväliseen harjoitteluun ei ole niin helppo lähteä kuin vaihto-oppilaaksi ja se vaatii opiskelijalta enemmän oma-aloitteisuutta ja aktiivisuutta. Kansainväliseen harjoitteluun lähtiessä opiskelijan pitää ottaa enemmän itse asioista selvää. Harjoittelussa opiskelijat hakevat tosissaan työkokemusta ulkomailla ja kokemusta siitä, miten pärjää eri elämänoilla. Ensisijaisesti kansainvälisellä harjoittelulla haetaan kielitaidon parantamista, kokemuksia sekä tunnetta siitä että pystyy selviytymään ulkomaisessa työympäristössä. Vaatimustaso on siis korkeampi lähettäessä kansainväliseen harjoitteluun kuin vaihto-opiskelijaksi, missä opiskelijalla on laajempi tukiverkko ympärillään. (E. Junnila, henkilökohtainen tiedonanto 23.2.2009.)

Opiskelijan tulee itse etsiä harjoittelupaikka niin kotimaassa kuin ulkomailla. Harjoittelupaikkaa kannattaa kysellä oman toimipisteen kansainvälisyysyhdyshenkilöiltä ja harjoitteluvastaavilta sekä seurata tiedotusta koulun sivuilla. Opiskelijan kannattaa myös itse myös aktiivisesti etsiä harjoittelupaikkaa eri organisaatioista, jotka tarjoavat harjoittelupaikkoja opiskelijoille ulkomailla. (Satakunnan ammattikorkeakoulu, Liiketoiminta ja kulttuuri, Pori. Kansainvälisyys, Harjoittelu ulkomailla, 2009.)

4.3 Mahdollisuuksia lähteä kansainväliseen harjoitteluun

Suomessa on paljon erilaisia organisaatioita ja järjestöjä, jotka tarjoavat korkeakouluopiskelijoille paljon erilaisia mahdollisuuksia lähteä ulkomaille suorittamaan opintoihin liittyvää työharjoittelua. Näitä ovat esimerkiksi Allianssi, CIMO, EURES ja Nordjobb, joista kerrotaan lisää seuraavissa kappaleissa.

Suomen Nuorisoyhteistyö eli Allianssi ry on valtakunnallinen vuonna 1992 perustettu poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton valtakunnallinen nuorisotyön palvelu- ja vaikuttajajärjestö. Allianssin nuorisovaihto, joka on osa Suomen nuorisotyö Allianssi ry:tä, tarjoaa paljon mielenkiintoisia vaihtoehtoja ulkomailla työskentelyyn. Allianssi toimii huolellisesti valittujen yhteistyökumppaneiden kanssa. Allianssin erilaisten ohjelmien kautta voi lähteä esimerkiksi hotellityöhön Englantiin, Espanjaan tai Itävaltaan, työharjoitteluun Equadoriin tai Costa Ricaan, töihin maatilamatkailuun Saksaan tai palvelualan töihin Kanadaan. Ohjelmiin osallistumista peritään ohjelmamaksu, jonka suuruus vaihtelee ohjelmittain. Hakijan tulee olla pääsääntöisesti 18 vuotta täyttänyt, ja ohjelman minimikesto on noin kaksi kuukautta. Ohjelmiin kannattaa hakea 1-3 kuukautta ennen suunniteltua lähtöä. (Allianssin nuorisovaihto, 2009.)

Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO (Centre for International Mobility) on kansainvälisten asioiden asiantuntija- ja palveluorganisaatio. CIMO perustettiin vuonna 1991 ja se toimii opetusministeriön hallinnonalalla, ministeriön alaisena itsenäisenä virastona. CIMO koordinoi ja toteuttaa apuraha – ja henkilövaihto-ohjelmia. Sen toiminta-ajatuksena on lisätä suomalaisen yhteiskunnan osaamista edistämällä kansainvälistä yhteistyötä koulutuksessa, työ- ja kulttuurielämässä sekä nuorten keskuudessa. (Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO, Organisaatio, 2009.)

CIMO tarjoaa monia mahdollisuuksia hankkia opiskelijoille kansainvälisten harjoitteluohjelmiansa kautta. (Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO, Organisaatio, 2009.) Harjoittelupaikat ovat useimmiten tarkoitettuja 18–35-vuotiaille joko yliopistoissa, ammattikorkeakouluissa tai muissa ammatillisissa oppilaitoksissa opiskeleville tai vastavalmistuneille opiskelijoille. Hakijoilta

edellytetään hyvää kielitaitoa sekä joskus loppuvaiheessa olevia opintoja. Harjoittelun kesto vaihtelee parista kuukaudesta 1,5 vuoteen. (Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO, Maailmalle.net- palvelu, 2009.)

CIMO:n kautta opiskelija voi hakea harjoitteluun esimerkiksi kansainvälisiin organisaatioihin, vientikeskuksiin, kauppakamareihin, ulkomaisiin edustoihin, Suomikoteihin, kulttuuri- ja tiedeinstituutteihin sekä CIMO:n omiin yhteistyöorganisaatioihin. Harjoittelupaikkaa voi myös hakea tietyn maan tai alan mukaan. CIMO:n harjoitteluohjelmiin on neljä hakua vuosittain. (Satakunnan ammattikorkeakoulu, Liiketoiminta ja kulttuuri, Pori. CIMO:n ohjelmat, 2009.)

EURES (European Employment Services) on Euroopan Unionin ja talousalueen maiden yhteinen työnvälityspalvelu, joka tiedottaa työpaikoista, järjestää rekrytointitapahtumia ja neuvoo käytännön asioiden hoitamisessa. EURES tarjoaa työtilaisuuksia 31 Euroopan maasta ja sen tavoitteena on helpottaa työnhakijoiden vapaata liikkuvuutta Euroopan talousalueella. Suomessa EURES-neuvojia toimii suurimmissa työvoimatoimistoissa, joilta saa tietoa eurooppalaisista työmarkkinoista sekä työhausta ulkomailla.. Työpaikkaa voi hakea EURES:n Internet-sivuilla etsimällä avoimia työpaikkoja ja rekisteröitymällä työnhakijaksi. (Työ- ja elinkeinotoimisto, 2009.)

Nordjobb on pohjoismaisille nuorille suunnattu vaihto-ohjelma, joka tarjoaa kesätyöpaikkoja Pohjoismaissa tavoitteenaan työvoiman liikkuvuuden parantaminen sekä pohjoismaisten kielten osaamisen ja kulttuurien tuntemuksen lisääntyminen Pohjolassa. Hakijan tulee olla 18–28- vuotias, asua vakituisesti Pohjoismaissa ja osata jotain skandinaavisista kielistä; ruotsia, norjaa tai tanskaa. Hakuaika on vuosittain tammikuusta toukokuuhun. Mitä aikaisemmin työhakemuksen jättää, sitä paremmat mahdollisuudet on saada kesätyöpaikka. Nordjobb välittää vuosittain 750 työpaikkaa. Nordjobb-työpaikan hakeminen ei maksa mitään. Nordjobbia koordinoi Norden-Yhdistysten liitto NYL. Kansalliset Norden-yhdistykset toimivat pohjoismaisen yhteistyön edistämiseksi työ- ja elinkeinoelämän, kulttuurin, koulutuksen, ympäristön ja median alalla. (Pohjoismaiden välisen liikkuvuuden vaihto-ohjelma Nordjobb, 2009.)

Harjoitteluaan ulkomaille suorittamaan haluavaa opiskelijaa LIKU:n Porin toimipisteen harjoittelukoordinaattori Elina Junnila (Sähköpostiviesti 10.3.2009.) neuvoisi

katsomaan CIMO:n välittämät paikat, jotka löytyvät toimipisteen webinfasta, sekä katsomaan myös CIMO:n verkkosivut. Opiskelijan kannattaa myös katsoa paikat, joissa on aikaisemmin ollut harjoittelijoita toimipisteestä. Yksi hyvä tietokanava on myös työ- ja elinkeinotoimiston EURES- neuvojat ja EURES- tietokanta. Jos opiskelijalla on suunnitelma tai ajatuksia kohdemaasta, helpottaa se opiskelijaa etsimään harjoittelupaikkaa erilaisten verkkosivujen kautta, kuten esimerkiksi CIMO:n www.maailmalle.net-sivuston kautta. On olemassa myös monia muita yksittäisiä verkkosivuja, joiden linkkien kautta opiskelijalla on paljon mahdollisuuksien etsiä harjoittelupaikkaa ulkomailta.

4.4 Rahoitus ja kansainvälisen harjoittelun apurahat SAMK:ssa

Harjoittelun osuus koko ammattikorkeakoulututkinnosta on 11- 44 %, ja se on myös laajin opintokokonaisuus, joten kokonaisuudessaan ammattikorkeakoulujen opetukseen käytettävistä kustannuksista harjoitteluun käytetty rahoitus on siihen verrattuna melko vähäistä. (Salonen 2007, 33.)

Rahoituksen saaminen kansainväliseen harjoitteluun on tärkeää, koska kehittämistavoitteiksi koko ammattikorkeakouluverkolle on asetettu yli kolmen kuukauden opiskelija- ja harjoitteluvaihtoon Suomesta ja Suomeen suuntaavien opiskelijoiden määrän kasvattaminen 9000:een. Tavoitteeseen pääsemiseksi tulee ammattikorkeakoulujen kiinnittää erityistä huomiota harjoittelun rahoituksen suuntaamiseen. (Salonen 2007, 30–31.) LIKU:n Porin toimipisteen harjoittelukoordinaattori Elina Junnila (Henkilökohtainen tiedonanto 23.2.2009.) mainitseekin, että kotimaisen harjoittelun tuki on poistettu kokonaan ja kaikki tuki on kohdennettu kansainväliseen harjoitteluun.

SAMK:n opiskelijalla on mahdollisuus hakea apurahaa ulkomailla suoritettavaan harjoitteluun. Jotta harjoittelua voidaan tukea, tulee sen sisältyä opintoihin ja tuottaa opintopisteitä. Harjoittelun vähimmäiskesto on kolme kuukautta ja apuraha myönnetään enintään kuudelle kuukaudelle. Apurahan saaminen edellyttää, että harjoittelusopimus on tehty ennen apurahan anomista, harjoittelu on ohjattua ja harjoittelun päätyttyä opiskelija toimittaa kirjallisen raportin ja todistuksen toimipisteensä

harjoitteluvastaavalle. Apurahasummat vaihtelevat vuosittain. Yhteenveto myönnettävistä apurahoista lukuvuonna 2008–2009 on esitettyä taulukossa 2. (Satakunnan ammattikorkeakoulu, Liiketoiminta ja kulttuuri, Pori. Kansainvälisyys, Harjoittelu ulkomailla, 2009.)

Harjoittelun kesto	Erasmus palkaton	Erasmus palkallinen	Ei-Erasmus palkaton	Ei-Erasmus palkallinen
3 kk	2100 €	1400 €	1500 €	500 €
4 kk	2800 €	1700 €	2000 €	500 €
5 kk	3500 €	2000 €	2500 €	500 €
6 kk	4200 €	2300 €	3000 €	500 €

Taulukko 2. Yhteenveto kansainväliseen harjoitteluun myönnettävistä apurahoista lukuvuonna 2008–2009. (Satakunnan ammattikorkeakoulu, Liiketoiminta ja kulttuuri, Pori. Kansainvälisyys, Harjoittelu ulkomailla, 2009.)

Erasmus-harjoitteluapurahaa voi saada Euroopan sisällä suoritettavaan opintoihin liittyvään työharjoitteluun, joka kestää vähintään kolme kuukautta. Jos harjoittelu on palkaton, saa opiskelija apurahaa 500 € / kk, jonka lisäksi maksetaan SAMK:n kansainvälisyys-harjoitteluapurahaa 200 € / kk. Mikäli työharjoittelu on palkallinen, myönnetään Erasmus-apurahaa 300 € / kk sekä lisäksi SAMK:n apurahaa kertakorvauksena 500 €. Harjoittelu katsotaan palkatomaksi, silloin kun palkkaa ei makseta ollenkaan tai se on korkeintaan 500 € / kk. (Satakunnan ammattikorkeakoulu, Liiketoiminta ja kulttuuri, Pori. Kansainvälisyys, Erasmus- ohjelmat, 2009.) SAMK:n apuraha otettiin käyttöön ensimmäisen kerran lukuvuonna 2005–2006. Erasmus-apuraha otettiin käyttöön SAMK:ssa ensimmäisen kerran lukuvuotena 2007–2008. (P. Kulmala, sähköpostiviesti 10.3.2009.)

SAMK myöntää apurahoja myös Euroopan ulkopuolella suoritettavaan työharjoitteluun. Jos harjoittelu on palkaton tai jos opiskelija saa palkkaa alle 500 € / kk, maksetaan apurahaa 500 € / kk enintään kuuden kuukauden ajalta. Tällöin apurahan suuruus voi olla enimmillään 3000 €. Harjoittelun ollessa palkallinen myönnetään opiskelijalle kertakorvauksena 500 €. Jos opiskelija saa muita apurahoja harjoittelun rahoittamiseksi, huomioidaan ne myönnettäessä apurahaa harjoitteluajan palkkana. Mikäli harjoittelu kestää alle vaaditun kolme kuukautta, voidaan harjoittelutukea myöntää pelkästään

perustelluista syistä. (Satakunnan ammattikorkeakoulu, Liiketoiminta ja kulttuuri, Pori. Kansainvälisyys, Harjoittelu ulkomailla, 2009.)

SAMK:n kansainvälisten asian päällikkö Jari Heiniluoma (Sähköpostiviesti 30.3.2009.) kertoo, että lisäksi opetusministeriön myöntämä TASO-apuraha on ollut tärkeä tekijä kansainvälisen harjoittelun kehittymiselle. TASO:lla viitataan opetusministeriön rahoittaman kehittämishankkeen avulla tehtyihin toimintoihin. TASO tarkoittaa opetusministeriön kanssa tehtävää tavoitesopimusta, mihin SAMK:n johto voi esittää kehittämishankkeita neuvotteluiden kautta. SAMK ottaa myös rahallisesti osaa apurahan rahoitukseen maksamalla omarahoitusosuuden omasta budjetistaan. Kansainvälisen harjoittelun TASO-rahaa on käytetty harjoittelua tukeviin kehittämistoimiin, opettajien ohjausmatkoihin ulkomaille sekä apurahoihin opiskelijoille. Apurahasta on myös maksettu SAMK:in tulevien ulkomaisten harjoittelijoiden kuluja.

Kaikille SAMK:n toimipisteen opiskelijoille myönnettävä apuraha on samanlainen. SAMK:n kansainvälisten asiain päällikkö Jari Heiniluoma (Sähköpostiviesti 30.3.2009.) kertoo, että vuodesta 2005 lähtien SAMK:ssa on tehty paljon yhteistyötä kansainvälisyyskoordinaattoreiden ja harjoittelunohjaajien kesken, jotta on päästy selkeään toimintatapaan myönnettävistä apurahoista. Kansainvälisen harjoittelun toimintatapa on kirjattu SAMK:n menettelyohjeeseen harjoittelusta (ME 71109). Tarkoituksena on, että ulkomailla suoritettu harjoittelu on suositeltava vaihtoehto harjoittelun suorittamiseen. Opiskelijoiden kansainvälisestä harjoittelusta vastaavat samat henkilöt, jotka ohjaavat myös kotimaista harjoittelua, eikä kansainvälinen harjoittelu ole erillinen toiminto. Tämä myös näkyy tuloksissa. Kaikista SAMK:n toimipisteistä ulkomaille harjoitteluun lähtevien määrä on noussut vuoden 2005 alle 30 opiskelijasta vuoden 2008 yli 110 opiskelijaan.

Kansainvälisen harjoittelun pääpaino onkin enemmän ammatillisessa kehittämisessä kuin taloudellisessa hyödyssä. Opiskelija saa kuitenkin kansainvälisestä harjoittelusta työkokemusta, jonka arvo on usein mitattavissa muilla tavoin kuin rahassa. (Nyström 2004, 4.)

5 KANSAINVÄLINEN HARJOITTELU LIKU:N PORIN TOIMIPISTEESSÄ

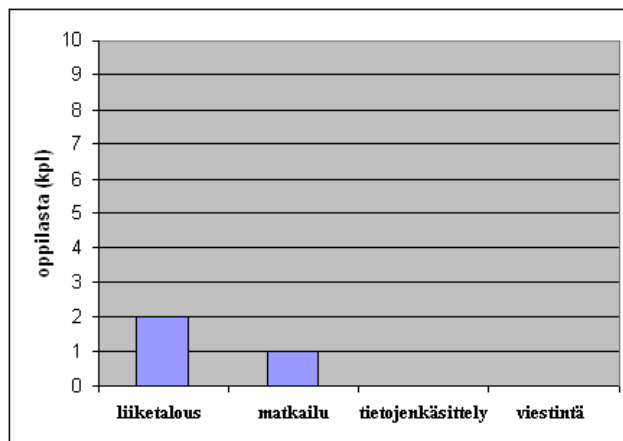
Opiskelijoita kannustetaan lähtemään kansainväliseen harjoitteluun ja kaikista LIKU:n Porin toimipisteen koulutusohjelmista, liiketaloudesta, matkailusta, viestinnästä ja tietojenkäsittelystä, lähtee opiskelijoita kansainväliseen harjoitteluun. Eniten lähtijöitä on liiketalouden ja matkailun ja vähiten viestinnän ja tietojenkäsittelyn koulutusohjelmista. Kansainväliseen harjoitteluun lähtevien määrä on lisääntynyt viime vuosina, etenkin matkailun koulutusohjelman opiskelijoiden määrä on kasvanut viime vuosina. (E. Junnila, henkilökohtainen tiedonanto 23.2.2009.)

Harjoittelukoordinaattorin Elina Junnilan (Henkilökohtainen tiedonanto 23.2.2009.) mielestä kansainvälistä harjoittelua voitaisiin hyödyntää enemmänkin, etenkin työelämätaitojen tasolla, ja Junnila toivoo, että useampi opiskelija lähtisi ulkomaille suorittamaan harjoittelua. Kansainvälinen harjoittelu tuo opiskelijalle valmiuksia työelämään myöhemmin. Ulkomaille lähtemiseen vaikuttaa opiskelijan oma urapolku ja siihen liittyvät suunnitelmat. Suurimmat syyt siihen, miksei ulkomaille lähdetä suorittamaan harjoittelua, ovat sitovat tekijät, kuten asunto, tyttö- tai poikaystävä ja pelko siitä, että menetetään mahdollisuuksia kotimaassa. Kotimaassa jatkumona on harjoittelupaikka, mahdollinen opinnäytetyön aihe ja myöhempi työpaikka sen kautta. Ulkomaille lähdetessä tämä ei ole yhtä mahdollista.

Ne opiskelijat, jotka ulkomaille hakeutuvat, ovat lähtöä tarkemmin pohtineet pitemmän aikaa mielessään. Nämä opiskelijat yleensä tietävät lähtevänsä harjoittelussaan ulkomaille, vaikeivätkin heti tietäisikään mihin maahan harjoittelu tulee suuntautumaan. Näin he osaavat valmistautua tuleviin ongelmiin, kuten kulttuurisiin ongelmiin, ja sitten kohdata ne sitten paremmin. Ulkomaille lähtöön vaikuttavia motiivitekijöitä on monia. Ne voivat olla mitkä tahansa aikaisemmat kansainväliset kokemukset, kuten vaihto-opiskelu, kesätyö ulkomailla, kielikurssi tai aiemmat sidokset sekä opiskelijan kansainvälinen suuntautuneisuus, ja tieto siitä, että haluaa tulevaisuudessa työskennellä kansainvälisissä työympäristöissä omalla alallaan. (E. Junnila, henkilökohtainen tiedonanto 23.2.2009.)

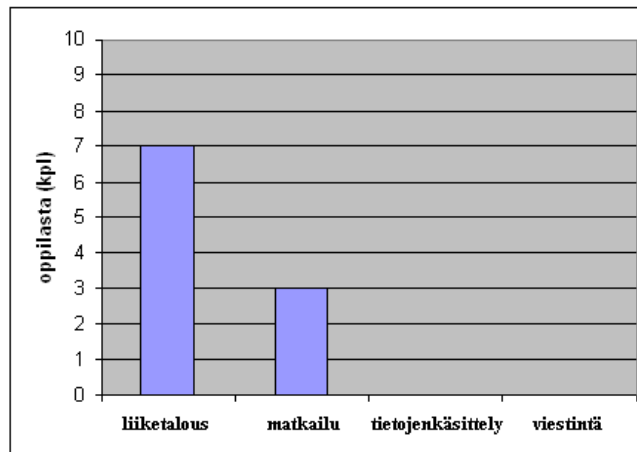
Kuten aikaisemmin mainittu, kansainväliseen harjoitteluun lähtijöiden opiskelijoiden määrä on noussut viime vuosien aikana valtakunnallisesti. Myös SAMK:ssa sama on huomattavissa. Koska tämä opinnäytetyö koskee pelkästään Liiketoiminnan ja kulttuurin Porin toimipistettä, on syytä mainita erikseen lähtijöiden määrät toimipisteestä. Seuraavissa taulukoissa kansainväliseen harjoitteluun lähteneet opiskelijat ovat koulutusohjelmittain eriteltyinä lukuvuosittain.

Lukuvuonna 2005- 2006 kansainväliseen harjoitteluun lähti yhteensä kolme opiskelijaa. Tietojenkäsittelyn ja viestinnän koulutusohjelmista ei lähtenyt yhtään opiskelijaa suorittamaan harjoitteluaan ulkomaille. Liiketalouden opiskelijoita lähti kaksi ja matkailun opiskelijoita yksi. (Kaavio 1).

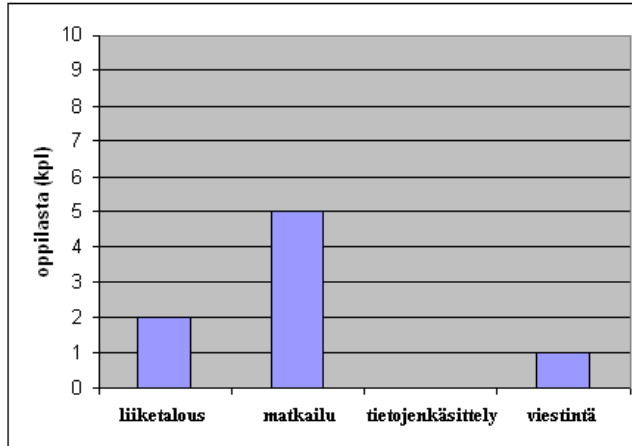
Kaavio 1. Lukuvuonna 2005–2006 LIKU:n Porin toimipisteestä kansainväliseen harjoitteluun lähteneet opiskelijat. (P. Kulmala, sähköpostiviesti 10.3.2009.)

Seuraava vuonna 2006–2007 ei edelleen yksikään tietojenkäsittelyn tai viestinnän opiskelija lähtenyt kansainväliseen harjoitteluun. Liiketaloudesta lähti ulkomaille peräti seitsemän opiskelijaa harjoitteluun. Matkailun lähtijöiden määrä nousi myös, kolmeen opiskelijaan. Näin lähtijöiden määrä nousi kymmeneen opiskelijaan (Kaavio 2.)

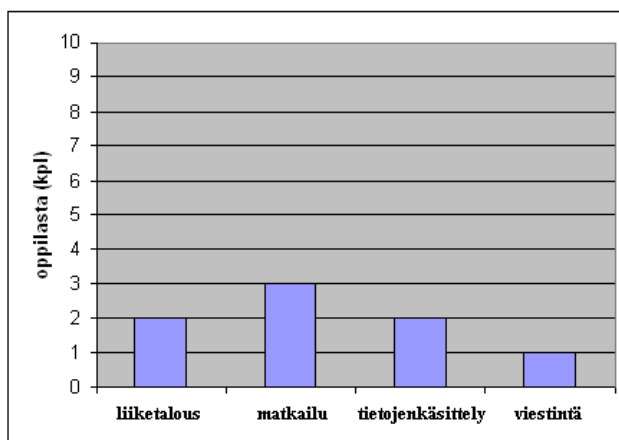
Kaavio 2. Lukuvuonna 2006–2007 LIKU:n Porin toimipisteestä kansainväliseen harjoitteluun lähteneet opiskelijat. (P. Kulmala, sähköpostiviesti 10.3.2009.)

Vuonna 2007–2008 lähtijöiden määrässä oli enemmän muutoksia. Viestinnän koulutusohjelmasta yksi opiskelija lähti kansainväliseen harjoitteluun. Myös matkailun opiskelijoita lähti enemmän edellisvuoteen verrattuna, yhteensä viisi opiskelijaa. Liiketalouden opiskelijoita lähti kaksi kansainväliseen harjoitteluun, mikä on vähemmän kuin edellisenä vuonna. Yhtään tietojenkäsittelyn opiskelijaa ei lähtenyt ulkomaille harjoitteluun. Yhteensä lukuvuonna 2007- 2008 toimipisteestä lähti kahdeksan opiskelijaa kansainväliseen harjoitteluun, mikä on pieni lasku vuodesta edellisestä lukuvuodesta 2006- 2007. (Kaavio 3.)

Kaavio 3. Lukuvuonna 2007–2008 LIKU:n Porin toimipisteestä kansainväliseen harjoitteluun lähteneet opiskelijat. (P. Kulmala, sähköpostiviesti 10.3.2009.)

Vuonna 2008- 2009 lähtijöiden määrät tasaantuivat selvästi edellisvuosista, ja jokaisesta koulutusohjelmasta lähti opiskelijoita suorittamaan kansainvälistä harjoittelua. Kuten sanottu, lukuvuosi on vielä kesken, joten luvut eivät ole lopullisia. Matkailun koulutusohjelmasta lähti kolme opiskelijaa, liiketalouden ja tietojenkäsittelyn opiskelijoita kaksi ja viestinnän opiskelijoita yksi opiskelija. Kaiken kaikkiaan lähtijöitä toimipisteestä oli kahdeksan, ja luku voi vielä nousta tämän hetkisestä, koska lukuvuosi on tällä hetkellä vielä kesken (Kaavio 4.)

Kaavio 4. Lukuvuonna 2008–2009 LIKU:n Porin toimipisteestä kansainväliseen harjoitteluun lähteneet opiskelijat. (P. Kulmala, sähköpostiviesti 10.3.2009.)

Koska selkeästi vain pieni vähemmistö LIKU:n Porin toimipisteen kaikista opiskelijoista suorittaa kansainvälisen harjoittelun, eikä ole mahdollista tutkia suurta määrää opiskelijoita, paras tapa lähestyä tutkimustehtävää on keskittyä pieneen perusjoukkoon, kansainvälisen harjoittelun suorittaneisiin opiskelijoihin, ja heidän kokemuksiinsa. Haastatteluihin haetaan opiskelijoita liiketalouden, matkailun, tietojenkäsittelyn ja viestinnän koulutusaloilta. Se, mistä koulutusohjelmasta opiskelijat ovat, ei ole väliä. Kriteerinä kaikille haastateltavilla kuitenkin on, että he ovat suorittaneet harjoittelunsa ulkomailla.

Jotta kansainvälisen harjoittelun suorittaneet opiskelijat on helpompi tavoittaa, haastatteluihin haetaan sellaisia opiskelijoita, jotka ovat vielä kirjoilla SAMK:ssa. Näin heihin saadaan paremmin yhteyttä ja haastattelut on helpompi järjestää. On tärkeää rajata tutkimus käsittelemään juuri niitä opiskelijoita, jotka ovat jo suorittaneet harjoittelunsa nimenomaan ulkomailla, jotta tutkimuksesta saadaan kannattava ja siitä on mahdollisimman paljon hyötyä työn tilaajalle.

6 TUTKIMUSMENETELMÄT

6.1 Laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä

Tässä tutkimuksessa käytetään laadullista tutkimusmenetelmää. Laadullisessa eli kvalitatiivisessa tutkimuksessa lähtökohtana on todellisen elämän kuvaaminen ja pyrkimyksenä on löytää tai paljastaa tosiasioita, eikä niinkään todentaa jo olemassa olevia väittämiä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 157.) Laadullisesta tutkimusmenetelmästä käyttäen tarkastellaan merkitysten maailmaa, joka on ihmisten välinen ja sosiaalinen. Tavoitteena ovat ihmisten omat kuvaukset omasta koetusta todellisuudesta. (Vilka 2005, 97.)

Näin ollen kvalitatiivisen tutkimuksen yksi erityispiirteistä on ihmisten käyttö tiedon keräämisen välineenä. Aineisto kootaan luonnollisissa, todellisissa tilanteissa ja kohdejoukko aineistoon valitaan tarkoituksenmukaisesti eikä sattumanvaraisesti. Tapauksia käsitellään ainutlaatuisina ja aineistoa tulkitaan sen mukaisesti. (Hirsjärvi ym. 2007, 159.) Laadullisessa tutkimuksessa keskitytään usein varsin pieneen määrään tapauksia ja niitä pyritään analysoimaan mahdollisimman perusteellisesti. (Hirsjärvi & Hurme 2004, 18.)

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa suositetaan laadullisten metodien käyttöä aineiston hankinnassa. Tärkeää on, että tutkittavien näkökulmat ja ääni päästetään esille. Tutkimusaineistoksi valitaan usein ihmisten kokemukset puheen muodossa, jolloin tutkimusaineisto kerätään haastatteluina. (Hirsjärvi & Hurme 2004, 43–44.) Haastattelun idea on hyvin yksinkertainen ja järkevä. Kun halutaan tietää jotain ihmisestä, paras tapa selvittää se on kysymällä asiaa suoraan henkilöltä. Mitä hän ajattelee, minkälaisia motiiveja hänellä on? Yksinkertaisesti määriteltynä haastattelu on vuorovaikutustilanne, jossa henkilö eli haastateltava esittää kysymyksiä toiselle henkilölle eli haastateltavalle. (Eskola & Suoranta 1998, 86.) Tutkimusaineistona voidaan ihmisen puheen lisäksi myös käyttää esineitä, dokumenttiaineistoa, päiväkirjoja, kirjeitä, elämäkertoja, kirjoitelmia, sanomalehtiä, mainoksia ja valokuvia. (Vilka 2005, 100–101.)

Laadullisessa tutkimuksessa ei pyritä tilastollisiin yleistyksiin, vaan pyritään kuvaamaan jotain ilmiötä tai tapahtumaa ja ymmärtämään tiettyä toimintaa. Näin ollen tutkimuksessa on periaatteessa tärkeää, että henkilöt, joilta tietoa kerätään, tietävät tutkittavasta asiasta tai ilmiöstä mahdollisimman paljon tai että heillä on kokemusta asiasta. Tiedonantajien eli haastateltavien valinta ei siis tulisi olla sattumanvaraista, vaan harkittua ja tarkoitukseen sopivaa. (Tuomi & Sarajärvi 2003, 87–88.)

Kyseistä tutkimusmenetelmää käytetään, koska tässä opinnäytetyössä tutkitaan pientä, valittua määrää ihmisiä, tietystä ryhmästä eli kansainvälisen harjoittelun suorittaneita opiskelijoita LIKU:n Porin toimipisteestä. Tutkimus toteutetaan tutkimushaastattelun muodossa. Seuraavaksi käsitellään tarkemmin puolistrukturoitua haastattelua, tutkimuksessa aineiston keräämisessä käytettävää haastattelumuotoa.

6.2 Puolistrukturoitu haastattelu

Usein puhutaan lomakehaastattelun eli strukturoidun ja strukturoimattoman haastattelun välimuodosta, puolistrukturoidusta tai puolistandardoidusta haastattelusta, minkä haastattelumuodolle ei ole olemassa yhtä tiettyä määritelmää. Puolistrukturoidussa haastattelussa kysymysmuodot ovat kaikille samat. Vastauksia ei kuitenkaan ole sidottu vastausvaihtoehtoihin, vaan haastateltavat voivat vastata kysymyksiin omin sanoin. Haastattelun aihepiiri ja muoto on kaikille haastateltaville sama, mutta haastattelija voi vaihdella kysymysten järjestystä. Myös kysymykset ovat ennalta määritetyt, mutta haastattelija voi vaihdella niiden sanamuotoja haastattelutilanteessa. Puolistrukturoidulle tutkimusmenetelmälle on siis ominaista, että jokin haastattelun näkökulma on lyöty lukkoon, mutta ei kaikkia. (Hirsjärvi & Hurme 2004, 47–48.) Haastattelukysymyksiä laadittaessa tulisi välttää sellaisia kysymyksiä, mihin haastateltava voi vastata kyllä tai ei. (Vilkkä 2005, 105.)

Haastattelun etuna on sen joustavuus ja haastattelutilanne muistuttaa enemmän keskustelua kuin tiukasti laadittua kyselyä, joka etenee kysymys kysymykseltä. (Hirsjärvi & Hurme 2004, 101). Haastattelijalla on mahdollisuus toistaa kysymys, oikaista väärinkäsityksiä, selventää ilmausten sanamuotoja ja käydä keskustelua haastateltavan kanssa, toisin kuin esimerkiksi sähköpostikyselyssä. Kysymykset voidaan esittää siinä järjestyksessä kuin haastattelija itse näkee parhaaksi. Laadullisen tutkimuksen haastattelua myöskään ei mielletä tietokilpailuksi, kuten kyselyssä saattaa käydä. Tärkeintä on saada haastattelusta mahdollisimman paljon tietoa, ja tällöin haastattelun onnistumisen kannalta haastattelukysymykset voidaan antaa haastateltaville etukäteen tutustuttavaksi. (Tuomi & Sarajärvi 2003, 75.)

Haastattelun aikana haastattelija voi toimia myös havainnoitsijana eli kirjoittaa muistiin, paitsi mitä sanotaan, mutta myös miten sanotaan. Haastattelun etuna on myös se, että haastatteluun voidaan valita haastateltavaksi henkilö, joilla on kokemusta tutkittavasta asiasta tai tietoa aiheesta. Laadullisessa tutkimuksessa vastaamattomuus ei ole ongelma, kuten postikyselyissä, mutta aineisto voi jäädä niukaksi, jos haastateltava on vähäsanainen tai jos hän ei osaa ilmaista itseään haastattelutilanteessa. Haastattelujen heikkoutena on niiden purkamisen menevä ajanpaljous. (Tuomi & Sarajärvi 2003, 76.)

Tavanomaisen haastattelun purkaminen vie arviolta yhden työpäivän verran eli noin 8 tuntia. (Eskola & Suoranta 1998, 95.)

Haastattelutilanteessa haastattelijan vaikutus vastauksiin tulisi jäädä mahdollisimman vähäiseksi. Haastattelija ei saa paljastaa omia mielipiteitään, sillä ne saattavat ohjata haastateltavan vastauksia. Kysymykset tulisi esittää aina samalla tavalla ja haastattelijan tulisi välttää oheisviestintää reaktioissaan. (Taideteollisen korkeakoulun virtuaaliyliopisto, 2009.) On hyvä, että haastattelija tuntee aihepiirin ja osaa keskustella asiasta ja ohjata keskustelua sen tarkoituksen mukaisesti. Haastattelussa tulee esittää selviä, yksinkertaisia ja lyhyitä kysymyksiä ja haastattelijan tulee puhua selkeästi ja ymmärrettävästi, käyttämättä akateemista erityissanastoa. (Hirsjärvi & Hurme 2004, 68.) On erittäin tärkeää, että haastattelija kuuntelee aktiivisesti haastateltavaa eikä keskity pelkästään kysymysten esittämiseen. Näin haastattelija pystyy oivaltamaan vastauksen olennaisen merkityksen ja näkee mahdolliset uudet suunnat, jotka haastateltavan vastaus voi avata. (Hirsjärvi & Hurme 2004, 101.)

Jos tutkittava aihepiiri on tuttu ja lähellä tutkijaa, kuten tässä opinnäytetyössä, on haaste haastattelijalle asettua haastattelussa ulkopuoliseksi ja ottaa ulkopuolisen rooli. On tärkeää, ettei haastattelija sekoiteta keskenään sitä, mitä tietää tai luulee tietävänsä aiheesta ja sitä, mitä tietää tutkimuksen perusteella aiheesta. Siksi aihepiiristä tietävän tulee kriittisesti heijastella omia olettamuksiaan. (Eriksson & Kovalainen 2008, 58.)

Haastattelupaikka on olennainen osa haastattelun kannalta, sillä se on sosiaalinen vuorovaikutustilanne. Haastattelutilanteen on hyvä olla mahdollisimman rauhallinen, eikä muita virikkeitä kannata olla tarjolla paljon, vaan tarkoituksena on keskittyä itse haastatteluun eikä ympäristöön. Haastattelijan tulee jo haastattelutilanteen suunnittelussa valita tila ottaen huomioon haastattelijan näkökulma. Haastattelua ei kannata tehdä liian muodollisessa tai virallisessa tilassa, jossa haastateltava kokisi olonsa epävarmaksi. (Aaltola & Valli 2001, 27–28.)

Haastattelun tallentaminen on muodossa tai toisessa välttämätöntä ja haastattelun luonteeseen kuuluu niiden tallentaminen. Tällä tavoin haastattelu saadaan sujumaan nopeasti ja ilman katkoja. Kun haastattelu nauhoitetaan, säilyy kommunikaatiotapahtumasta olennaisia seikkoja ja vivahteita, kuten äänenkäyttö ja

taut. Vaikka haastattelun alussa haastateltava jännittäisikin nauhuria, sen olemassaolo kumminkin unohdetaan hyvin pian. Haastattelun kannalta on luontevampaa jos haastattelijan ei tarvitse käyttää kynää ja paperia ja haastattelijä muistaisi kysymykset ilman niiden selailua haastattelun aikana. (Hirsjärvi & Hurme 2004, 75; 92.) Tässä opinnäytetyössä tutkimusaineiston tallentamiseen käytetään ammattikorkeakoululta lainattavaa Olympus- digitaalitalenninta, jolta haastattelut puretaan niiden toteuttamisen jälkeen.

Haastatteluja varten laaditaan noin parikymmentä kysymystä puolistrukturoidun haastattelun mukaisesti. Haastattelu koostuu eri teemoista liittyen kansainväliseen harjoitteluun ja haastateltavilta kysytään heidän motiiveistaan, tavoitteistaan, ammatillista kasvustaan ja työelämästään liittyen kansainväliseen harjoitteluun. Haastattelukysymykset pohjautuvat aihealueisiin, jotka pyrkivät tukemaan tämän työn teoriaa. Kysymykset pyritään rakentamaan siten, että niihin ei voi vastata pelkästään kyllä tai ei, jotta saataisiin mahdollisimman paljon tietoa haastateltavien kokemuksista. Kun haastateltavien kanssa sovitaan haastattelupäivämäärä, lähetetään heille haastattelurunko etukäteen, jotta he voivat tutustua kysymyksiin ennen varsinaista haastattelua. Haastattelut toteutetaan pääasiassa koulun tiloissa, ellei haastateltavalle sovi paremmin jokin toinen paikka haastattelulle.

6.3 Aineiston analysointi

Aineistoa voidaan analysoida monella tavalla. Laadullista analyysiä ja päätelmiä tehdessä käytetään tavallisesti ymmärtämiseen pyrkivää lähestymistapaa. (Hirsjärvi ym. 2007, 218.) Kun aineisto on kerätty haastatteluiden muodossa, kuten tässä tutkimuksessa, voidaan haastattelurunkoa käyttää apuna aineiston purkamisessa ja sen analysoimisessa ja käyttää analyysimenetelmänä tällöin teemoittelua. Haastatteluiden teemat jäsentävät jo itsessään aineiston, joten on helppo lähteä liikkeelle aineiston läpikäymisestä ja analysoida aineisto teemoittain. Haastattelurungon teemojen avulla analyysivaiheessa aineistosta voi nostaa esille sellaista tietoa, mikä on tutkimusongelman kannalta olennaista, ja tarkastellaan sellaisia aineistosta nousevia piirteitä, jotka ovat yhteisiä usealle haastateltavalle. Näin voidaan suuresta aineistomäärästä kätevästi poimia sen sisältämät keskeiset aiheet ja nostaa esiin

tutkimusongelmaa valaisevia teemoja, ja näin vertailla tiettyjen teemojen esiintymistä ja ilmenemistä aineistossa. (Eskola & Suoranta 1998, 152–153; 175–176; 179.)

Yksi tapa ratkaista, onko aineistoa riittävästi, on saturaation eli kylläntymisen avulla. Saturaatio tarkoittaa tilannetta, jossa aineisto alkaa toistaa itseään. Tiedonantajat eli haastateltavat eivät silloin tuota tutkimusongelman kannalta enää mitään uutta tietoa. Ajatuksena on, että tietty määrä aineistoa, eli tässä tutkimuksessa haastateltavia opiskelijoita, riittää tuomaan esiin sen teoreettisen peruskuvion, joka tutkimuskohteesta on mahdollista löytää. (Tuomi & Sarajärvi 2003, 89.) Erityisen hankalaa kylläntymispisteen määrittäminen on tutkittaessa ihmisten omakohtaisia kokemuksia, koska yksittäisen ihmisen kokemus on ainutkertainen. Jokainen uusi tutkimushaastattelu myös saman ihmisen kohdalla tuo väistämättä uutta tietoa, koska ihmisen kokemus ja merkityksenanto muuttuvat jatkuvasti. (Vilkkä 2005, 127–128.)

7 TUTKIMUSTULOSTEN TARKASTELU

Tutkimuksen aiheena on selvittää Satakunnan ammattikorkeakoulun Liiketoiminnan ja kulttuurin Porin toimipisteen kansainvälisen harjoittelun merkitystä liiketalouden, matkailun, viestinnän ja tietojenkäsittelyn koulutusohjelmien suorittaneiden opiskelijoiden näkökannasta.

Tutkimustulokset koostuvat kuudesta puolistrukturoidusta haastattelusta, jotka toteutettiin 18.–23.3.2009 välisenä aikana. Haastattelujen kesto vaihteli varttitunnista tuntiin, yleisimmin haastattelun kesto oli suunnilleen puoli tuntia. Yhden opiskelijan harjoitteluraportti otettiin lisäksi mukaan tutkimusaineistoon tukemaan haastattelua. Haastatteluista neljä pidettiin ammattikorkeakoulun tiloissa kokoushuoneessa, jotta haastattelutilanteessa vältyttäisiin häiriötekijöiltä. Kaksi haastatteluista pidettiin haastateltavan asunnolla.

Suhteessa kaikkiin toimipisteen opiskelijoihin, harva on suorittanut kansainvälistä harjoittelua osana opintoja. Haastatteluun valittavien opiskelijoiden haluttiin olevan vielä koululla kirjoilla, jotta heidät olisi helppo tavoittaa. Tutkimusta varten saatiin kahdeksan ihmisen nimet, jotka olivat kansainvälisen harjoittelun suorittaneet ja jotka eivät vielä olleet valmistuneet SAMK:sta. Lopulta haastatteluihin saatiin kuusi ihmistä, mikä on 75 % kaikista mahdollisista haastatteluun sopivista opiskelijoista.

Tässä opinnäytetyössä käytetään laadullista tutkimusmenetelmää selvittäessä tutkimustehtävää, ja tutkimusaineisto kerättiin tutkimushaastatteluiden muodossa. Haastattelurunko löytyy tämän työn liitteistä. (LIITE 2.) Tutkimustulokset esitellään seuraavaksi toteutetun haastattelurungon mukaisesti yksitellen teema-alueittain.

7.1 Kansainvälisen harjoittelun haastateltavien taustatiedot

Tutkimuksesta varten haastateltiin kuutta Satakunnan ammattikorkeakoulun Liiketoiminnan ja kulttuurin Porin toimipisteen opiskelijaa, jotka olivat opinnoissaan suorittaneet kansainvälisen harjoittelun. Haastateltavaksi saatiin opiskelijoita jokaisesta koulutusohjelmasta. Haastateltavat koostuivat kolmesta matkailun opiskelijasta, yhdestä liiketalouden opiskelijasta, jonka suuntautumisena on yritysviestintä, yhdestä viestinnän opiskelijasta, jonka suuntautumisena on visuaalinen viestintä sekä yhdestä tietojenkäsittelyn opiskelijasta, jonka suuntautumisena on ohjelmistotuotanto. Kaikki haastateltavat opiskelevat tällä hetkellä SAMK:ssa viimeistä vuotta, ja he ovat aloittaneet opintonsa lukuvuosina 2004, 2005 ja 2006.

7.2 Harjoittelupaikka

Suurin osa haastatelluista, viisi opiskelijaa, suoritti kansainvälisen harjoittelunsa Euroopassa. Kaksi opiskelijaa suoritti harjoittelunsa Espanjassa; toinen, liiketalouden opiskelija, Fuengirolassa Olé-lehdessä ja toinen, viestinnän opiskelija, Madridissa graafikkona Suomen kulttuuri ja tiede -instituutissa. Kaksi matkailun opiskelijaa suoritti harjoittelunsa hotellissa. Toinen heistä oli Kreikassa, Kosin saarella animaattorina eli vapaa-ajan ohjelmajärjestäjänä, ja toinen opiskelija vastaanottovirkailijana Italiassa, Limonen kaupungissa. Kolmas matkailun opiskelija

teki kansainvälisen harjoittelunsa Englannissa, Ipswichissä, jalkapallostadionin kokous- ja kongressipuolella tapahtumavastaavana. Yksi opiskelija, tietojenkäsittelyn koulutusohjelmasta, suoritti kansainvälisen harjoittelunsa Euroopan ulkopuolella Malesiassa, Kuala Lumpurissa Nokia Siemens Networksilla ohjelmistosuunnittelijana.

Kansainvälisen harjoittelun kesto vaihteli opiskelijoilla kolmesta kuukaudesta kuuteen kuukauteen. Kahdella opiskelijalla, joilla harjoittelun kesto oli lyhempi, kolme kuukautta, oli osa harjoittelusta jo suoritettuna aiemmin Suomessa. Harjoittelun keskimääräinen kesto oli viisi kuukautta.

Kansainväliset harjoittelupaikat löytyivät montaa eri kautta. Paikat löytyivät tuttavien tai yhteyksien kautta kahdessa tapauksessa. Muut harjoittelupaikat opiskelijat löysivät työ- ja elinkeinotoimistosta, www.goabroad.net internet- sivustolta, suoraan itsenäisesti sähköpostia lähettämällä alan yrityksiin tai koulun kautta, missä tapauksessa kyseisessä harjoittelupaikassa oli ollut ennestään koulun opiskelija.

7.3 Motiivit

Yksi yhteinen motiivitekijä kaikilla kansainvälisen harjoitteluun lähteneillä opiskelijoilla oli, että he kaikki halusivat lähteä hakemaan kansainvälistä kokemusta, tutustua eri maan työympäristöön ja sen kulttuuriin sekä tavata uusia ihmisiä muista maista. Kohdemaan kulttuuri ja matkustaminen kiinnostivat montaa opiskelijaa, joten suorittamalla harjoittelu ulkomailla haluttiin hyödyntää tämä mahdollisuus. Yksi opiskelija totesikin, että kansainvälinen harjoittelu on helppo tapa lähteä ulkomaille koulun kautta, minkä hän halusi ehdottomasti hyödyntää opinnoissaan.

Kaksi opiskelijaa mainitsi myös, että kansainväliseen harjoitteluun tarjottavat apurahat verrattuna kotimaassa suoritettavaan harjoitteluun olivat yksi syy ulkomaille lähtemiseen, etenkin Erasmus- apuraha, kun kansainvälinen harjoittelu suoritetaan Euroopassa. Yksi opiskelija oli ollut jo aiemmin töissä ulkomailla ja halusi siksi lähteä uudelleen. Myös arkeen kaivattiin vaihtelua, mitä kansainvälinen harjoittelu tarjosi. Yhdeksi syyksi mainittiin myös, että kansainvälinen harjoittelu on hyvä lisä ansioluettelossa tulevaisuutta ajatellen. Yksi opiskelijoista oli ollut edellisenä keväänä

jo opiskelijavaihdossa, ja halusi jäädä vielä samaan maahan pitemmäksi aikaa suorittamaan kansainvälisen harjoittelun, jotta oppisi kohdemaan kieltä vielä enemmän.

Suurimmalla osalla, neljällä opiskelijalla, maan valintaan vaikutti kieli. Valtaosalla, viidellä opiskelijalla, yksi motiivi lähteä kansainväliseen harjoitteluun oli oppia kohdemaan kieltä tai halu parantaa kielitaitoa harjoittelun aikana, joten kieli oli yksi iso syy myös kohdemaan valinnan. Myös kiinnostus nähdä kyseinen maa vaikutti sen valintaan. Puolella, kolmella opiskelijalla, ei ollut tarkkaa maata missä kansainvälisen harjoittelun halusi suorittaa, vaan kohdemaata ratkesi lopulta sattumalta.

Yrityksen suhteen opiskelijoilla ei ollut kovin tarkkaa rajausta, yleisesti kaikki opiskelijat hakeutuivat johonkin yritykseen, mikä liittyi oman alan opintoihin. Kolmella haastateltavista oli tarkka kuva siitä, minkälaisessa yrityksessä he halusivat suorittaa kansainvälisen harjoittelun; kahdella opiskelijalla se oli hotelli ja yhdellä opiskelijalla kongressi- ja kokouspalvelut jalkapalloseurassa pienemmällä paikkakunnalla.

Suurin osa opiskelijoista, viisi heistä, päätti lähteä kansainväliseen harjoitteluun suunnilleen puolta vuotta ennen itse lähtöä. Ajatus lähteä suorittamaan kansainvälinen harjoittelu heräsi monella sinä vaiheessa, kun harjoittelupaikan etsiminen tuli ajankohtaiseksi, edellisenä lukukautena tai osallistuessaan koululla pidettävään harjoittelufotilaisuuteen, missä tuodaan esille mahdollisuus suorittaa harjoittelu myös ulkomailla. Vaikka tiedettiin, että harjoittelu tullaan suorittamaan ulkomailla, itse harjoittelupaikka löytyi useammalla opiskelijalla vasta viime hetkillä, kuukautta tai kahta ennen harjoittelun aloittamista. Yksi opiskelija mainitsi, että hän tiesi jo heti opintojensa alussa lähtevänsä kansainväliseen harjoitteluun ja opiskelijavaihtoon koulun kautta.

7.4 Tavoitteet ja niiden toteutuminen

Ennen harjoitteluun lähtöä opiskelijan pitää asettaa itsellensä tavoitteita, joita haluaa harjoittelussa oppia ja saavuttaa. Kaikki haastateltavat opiskelijat olivat asettaneet itsellensä tavoitteita ennen kansainvälisen harjoittelun alkua.

Lähes kaikki opiskelijat olivat asettaneet tavoitteita ammatillisen kehityksensä suhteen. Suuri osa haastateltavista haki ammatillista kasvua kansainvälisen harjoittelunsa aikana. Yksi asia nousi esiin monessa haastattelussa. Aloilla, mihin opiskelijat suuntautuvat, on hyvin laaja työkirjo, paljon mahdollisuuksia ja työtehtäviä minne sijoittua on laidasta laitaan. Opiskelijat kokivat, että harjoittelun suoritettua he hallitsevat selkeästi edes yhden osa-alueen ja sen työtehtävät. Harjoittelun avulla opiskelijat halusivat katsoa soveltuvatko ylipäänsä opiskelemalleen alalle.

Monessa haastattelussa tavoitteeksi mainittiin halu nähdä ja saada tietoa tarkemmin miten kyseisen alan yritys toimii verrattuna suomalaiseen yritykseen ja haluttiin oppia sen toiminnasta enemmän ja nähdä miten asiat vieraassa yrityskulttuurissa toimivat käytännössä. Kansainvälisessä harjoittelussa opiskelijat halusivat oppia uusista työtehtävistä, koska moni haastateltavista ei aikaisemmin ollut työskennellyt vastaavissa tehtävissä. Viestinnän opiskelija mainitsi ammatillista tavoitteista puhuttaessa oman luovuuden ja taitojensa hyödyntämisen.

Jos opiskelija ei ollut asettanut tarkempia ammatillisia tavoitteita oppimisen suhteen harjoittelussa, johtui se siitä, että opiskelija tiesi, ettei jatkossa aio työskennellä vastaavissa työtehtävissä. Muita syitä olivat, että työtehtävät eivät vastanneet opiskelijan odotuksia, tai että kansainvälisen harjoittelun painoarvo oli enemmän kulttuurillisten kokemusten annissa ja uusien kokemusten hankkimisessa. Yleisesti yhtenä asetettuna tavoitteena kansainvälisessä harjoittelussa moni mainitsikin uusien kokemusten hakemisen ulkomailta, uusiin ihmisiin tutustumisen sekä halun oppia kohdemaan kulttuurista ja tutustua siihen lähemmin harjoittelun aikana.

Ylivoimaisesti yleisin tavoite, minkä kaikki opiskelijat olivat asettaneet, liittyi kielitaitoon. Kansainvälisessä harjoittelupaikassa haluttiin oppia puhumaan kohdemaan kieltä paremmin käytännössä, parantaa kielitaitoa tai opetella sitä enemmän. Puolessa harjoittelupaikasta oli töissä myös muita suomalaisia, mutta työskentelykielenä oli myös joku muu vieras kieli. Hotellin harjoittelupaikoissa opiskelijat käyttivät useampaa kuin kahta kieltä työssään. Kansainväliseen harjoitteluun lähtevät opiskelijat halusivat katsoa pärjäävätkö he ulkomailta vieraalla kielellä vieraassa ympäristössä ja pystyvätkö he siinä työskentelemään.

Opintoihin liittyen neljä haastateltavista nosti esille, että heidän tavoitteena oli koulussa kursseilla opitun teorian soveltaminen käytäntöön. Haastatellut sanoivat, että he halusivat soveltaa tietojaan ja taitojaan harjoittelupaikan yritysmaailmassa sekä kehittyä omalla alalla. Koska kaikki haastateltavat lähtivät kansainväliseen harjoitteluun yksin, mainittiin kahdessa haastattelussa yhtenä tärkeäksi asetettuna tavoitteena opiskelijan halu kasvaa ihmisenä ja henkinen kasvu ulkomaille lähtiessä. Kaksi haastateltavaa mainitsi myös, että he olivat asettaneet yhdeksi tavoitteeksi hankkia harjoittelupaikastaan mahdollisia tulevaisuuden työmahdollisuuksia ja projekteja.

Yleisesti voidaan sanoa, että asetetut tavoitteet toteutuivat opiskelijoilla. Yhden opiskelijan kohdalla tavoitteet eivät toteutuneet, koska odotetut työtehtävät muuttuivat eikä opiskelija ollut varautunut työtuntien määrään. Kahdella haastateltavalla harjoittelu-aika oli selvästi hyvin antoisaa ja tarjosi paljon ammatillisen kasvun ja kehittymisen kannalta. Yksi haastateltava sanoi, että työ harjoittelupaikassa olisi taas voinut olla haastavampaa, ja että työ oli lopussa jo liian rutiininomaista. Kielitavoitteiden kohdalla kaikkien opiskelijoiden asetetut tavoitteet toteutuivat kansainvälisessä harjoittelussa, joillakin jopa yli odotusten. Kaksi opiskelijaa mainitsi, että kaksikielinen harjoittelupaikka, missä työskenteli myös suomalaisia, oli hyvä ja turvallinen ympäristö vieraan kielen oppimisen kannalta.

Tavoitteiden toteutumiseen vaikutti työnkuva ja ohjaus harjoittelupaikalla. Viestinnän opiskelijalla ammatillista kasvua ja kehitystä auttoi paljon se, että hänellä oli selkeä työnkuva ja hän pystyi keskittymään käytännön töihin. Ohjaajaa hänellä ei varsinaisesti ollut, vaan vastaan tulleet ongelmat piti ratkoa itse, mikä toisaalta itsenäisen työn avulla oppi pärjäämään itse ja selviämään tilanteista. Joillakin opiskelijoilla työnkuva muuttui alkuperäisestä. Tietojenkäsittelyn opiskelija kertoi, että alun perin hänen suurimmasta työtehtävästä tulikin pienin ja tilalle tuli muita työnkuvia. Harjoittelupaikassa ei myöskään oltu varmoja, mikä hänen työnkuvansa siellä oli. Myös eri maan vieras yrityskulttuuri vaikutti oppimiseen. Yksi opiskelija kertoi, että ammatillista oppimista toisinaan vaikeutti yrityshierarkia. Varpaille astumista piti varoa, eikä alussa korjattu hänen tekemiään virheitä. Hän mainitsi, että ammatillinen kasvu kyllä kiihtyi, kun perusasiat olivat hallussa ja harjoittelun loppua kohden hän sai vaativimpia työtehtäviä.

Kaikki haastateltujen opiskelijoiden vastauksista kävi ilmi, että heidän oma ammatillinen käsitys itsestään selkeytyi kansainvälisen harjoittelun aikana. Kansainvälinen harjoittelu toi myös ammatillista ja henkistä kasvua. Neljä opiskelijaa totesi, että harjoittelussa he näkivät käytännössä, minkälaista kyseinen oman alan työ todella on. Opiskelijat oppivat uusia asioita itsestään harjoittelun aikana ja näkivät miten he toimivat erilaisissa tilanteissa vieraassa ympäristössä vieraalla kielellä. Kaikilla harjoittelu auttoi huomaamaan minkälaisesta työstä he pitävät ja mitä voisi tulevaisuudessakin tehdä. Esimerkiksi yksi opiskelija kertoi oppineensa haluavansa tehdä ehdottomasti työtä ihmisten kanssa tulevaisuudessakin. Kansainvälisen harjoittelun suoritettuaan opiskelijat kokivat, että heillä on nyt valmiuksia tehdä samankaltaisia töitä tulevaisuudessakin ulkomailla. He näkivät miten asiat toimivat muissa kulttuureissa, mikä toi uutta perspektiiviä omaan oppimiseen monella eri tasolla. Kaikilla opiskelijoilla tavoitteena on mahdollisesti suuntautua töihin ulkomaille jossain vaiheessa uudelleen.

7.5 Ammatillinen kasvu ja arvostus

Haastatteluissa ilmeni, että kansainvälisellä harjoittelulla on todella paljon merkitystä sen suorittaneille opiskelijoille. Opiskelijat arvostavat kansainvälistä kokemustaan monella eri tavalla, mutta ennen kaikkea sitä pidetään opettavaisena kokemuksena. Ammatillisen kasvun kannalta mielipiteet vaihtelivat. Joillekin opiskelijoille kansainvälisellä harjoittelulla oli todella suuri henkilökohtainen merkitys. Kansainvälinen harjoittelu auttoi heidän ammatillista kasvua ja kehittymistä omalla alalla. Onnistuneessa harjoittelussa opiskelijat pääsivät soveltamaan koulussa opittuja tietoja ja taitoa sekä oppivat uutta teorian ja käytännön soveltamisen kautta. Toisille opiskelijoilla kansainvälisen harjoittelun merkitys ammatillisen kasvun ja kehityksen kannalta oli vähäisempi. Tällöin korostuivat kokemuksen tärkeys henkisen kasvun kannalta ja kansainvälistä harjoittelua pidettiin siltä kannalta erittäin kasvattavana kokemuksena.

Opiskelijat, jotka miettivät tulevaisuudessa työskentelevänsä ulkomailla, arvostivat erityisesti ulkomaan työkokemusta. Se toi heille varmuutta siitä, että he pystyvät tekemään oman alansa töitä myös vieraassa ulkomaisessa yrityksessä ja tietävät

pärjäävänsä, joten kansainvälinen harjoittelu oli opiskelijoille erittäin arvokas kokemus. Monet haastateltavat mainitsivat jo tässä vaiheessa haastattelua kansainvälisen harjoittelun merkityksen tulevassa työhaussa. Opiskelijat uskovat sen tuovan meriittiä ja arvostusta ansioluetteloon ja vaikuttavan positiivisesti työllistymisessä tulevaisuudessa.

Kaikilla haastateltavilla harjoittelu herätti joitain uusia ammatillisia suuntia, ideoita tai tavoitteita. Moni haastateltava ei aikaisemmin ollut varma, mitä voisi tulevaisuudessa opiskelemalla alallaan tehdä ja mitä kaikkea ala sisältää. Kaikkien koulutusohjelmien aloilla on monia hyvin erilaisia mahdollisuuksia ja työtehtäviä, mihin on mahdollista sijoittautua työelämässä. Kaikkein opiskelijoiden oma ammatillinen kuva selkeytyi harjoittelun aikana, ja harjoittelu selkeytti monella sitä, mitä haluaa tulevaisuudessa tehdä. Kuten yksi haastateltavista sanoi, että harjoittelu selkeytti paljon omaa ammatillista suuntaa, koska eri mahdollisuuksia on alalla paljon.

Suurin osa, viisi haastateltavista viihtyi työssään ja sanoikin, että voisi nähdä tulevaisuudessa itsensä samankaltaisissa työtehtävissä niin Suomessa kuin myös ulkomailla. Yksi opiskelija sanoi, että kansainvälinen harjoittelu oli kokemuksena todella suuntaa antava ja antoisa. Koska kansainvälinen harjoittelu tapahtuu ulkomailla, harjoittelussa nähtiin miten asiat toimivat ulkomaisessa yrityksessä verrattuna suomalaiseen yritykseen ja kuinka erilaisia eri maan yrityskulttuurit ovat. Yksi haastateltavista sanoi että työskentely alalla vieraassa kulttuurissa toi paljon uutta inspiraatiota ja innostusta, kun hän näki mitkä ovat alan trendit muualla.

Kahdessa haastattelussa tuli ilmi, että harjoittelu oli synnyttänyt idean lähteä opiskelemaan vielä kokonaan toista alaa valmistumisen jälkeen, joka tukisi jollain lailla nykyistä tutkintoa. Toinen opiskelijoista sanoi, että hän haluaa näin yhdistää kaksi alaa keskenään, yritysviestinnän ja valtio-opin. Hänelle kansainvälinen harjoittelu oli myös antanut aiheen opinnäytetyölle. Toinen opiskelijoista haluaa lähteä opiskelemaan aivan toisenlaista alaa, liikunnanohjaajaksi, tasapainoksi tietojenkäsittelyn tutkinnolle. Opiskelija sanoi, että kumminkin haluaisi tehdä töitä tietojenkäsittelyn alalla, ja näin ylläpitää ammatillisia taitojaan mahdollisten tulevien opintojen ohella.

Kun haastateltavilta kysyttiin, tuoko kansainvälinen harjoittelu heidän mielestään jotain sellaista lisäarvoa, mitä ei muuten olisi mahdollista saavuttaa, kaikki olivat sen kannalla että kyllä tuo. Kaikkien haastateltavien mielestä kansainvälinen harjoittelu tuo jotain lisäarvoa, mitä ei muuten olisi mahdollista saavuttaa. Kansainvälinen harjoittelu vaatii uskallusta ja rohkeutta lähteä ulkomaille vieraaseen maahan ja kulttuuriin, mitä ei kotimaassa voi saavuttaa. Yksi opiskelija sanoi, että kansainvälisessä harjoittelussa näkee ja kokee uutta, mikä kasvattaa ja antaa paljon laajemman näkökulman kaikkeen elämässä.

Kaikki opiskelijat nostivat esille kansainvälisyyden vaikutuksen ja sen tuoman lisäarvon. Kansainvälisessä harjoittelussa näkee, miten erilaisessa yrityskulttuurissa työskennellään ja miten asiat siellä hoidetaan, mitä ei voi muuten kokea kuin vieraassa kulttuurissa. Yksi opiskelija kertoi, että kansainvälisessä harjoittelussaan hän oppi pärjäämään vastaan tulleissa haastavissa tilanteissa, mitä ei kotimaassa tulisi vastaan. Harjoittelu ulkomailla tarjoaa myös vuorovaikutustilanteita ja kanssakäymistä erilaisten ihmisten kanssa muista kulttuureista, mikä ei olisi mahdollista Suomessa. Yksi opiskelija nosti esille, että tapasi kansainvälisessä harjoittelussaan ihmisiä, joita ei muuten ikinä olisi tavannut. Kansainvälinen harjoittelu tarjoaa hänen mielestään myös hyvän rahallisen tuen apurahojen avulla ja mahdollisuuden matkustaa, mitä kotimainen harjoittelu ei tarjoa.

Tässäkin kysymyksessä osa haastateltavista toi esille tulevan työllistymisen ja työelämän kannan. Työhakutilanteessa kansainvälisen harjoittelun uskotaan tuovan positiivista lisäarvoa ja vaikutusta. Kansainvälinen harjoittelupaikka uskotaan näyttävän hyvältä ansioluettelossa, ja sen herättävän positiivista kiinnostusta työnantajan silmissä verrattuna kotimaiseen harjoittelupaikkaan.

Kuudesta haastatellusta opiskelijasta valtaosa, neljä opiskelijaa, olivat olleet myös opiskelijavaihdossa koulun kautta. Kaksi heistä sanoi, että he halusivat kansainvälisten kokemusten jatkumoa, mitä peräkkäin suoritettujen opiskelijavaihtojen ja kansainvälinen harjoittelu tarjosivat. Vaihto-opiskelun kokeneiden opiskelijoiden mielestä kansainvälinen harjoittelu erosi paljon kansainvälisenä kokemuksena opiskelijavaihtoon verrattuna. Vaihto-opiskeluaika koettiin enemmän pelkkänä opiskeluna ja ehkä hauskanpitoa. Harjoittelu taas oli työntekoa, mikä otettiin ja pitikin ottaa tosissaan.

sekä siihen suhtauduttiin vastuullisemmin kuin opiskelijavaihtoon. Yksi opiskelijoista sanoi että hoiti harjoittelussaan työnsä 110-prosenttisesti ja suhtautui siihen aivan eri tavalla kuin vaihto-opiskeluunsa, mikä oli kevyttä ja minkä tavoitteena oli lähinnä kielitaidon parantaminen. Toinen haastateltava sanoi, että opiskelijavaihdossa opiskelija nähdään pelkästään opiskelijana, mutta työharjoittelussa häntä ei nähty pelkästään harjoittelijana vaan työntekijänä.

Eräs opiskelija toi sosiaaliset erot esiin opiskelijavaihdon ja kansainvälisen harjoittelun välillä. Harjoittelussa sosiaalinen tukiverkko ja ihmisiipiiri ympärillä olivat paljon pienempiä kuin vaihdossa, missä oli helppo tavata paljon muita opiskelijoita koulun kautta ja tutustua heihin. Sopeutuminen ulkomailla harjoittelussa oli vaikeampaa alun yksinäisyyden vuoksi.

7.6 Harjoittelun suhde opintoihin

Selkeästi viestinnän ja tietojenkäsittelyn opiskelijoilla oli harjoittelussa paljon hyötyä heidän koulun kursseistaan ja he pystyivät hyödyntämään käytyjä opintojaan paremmin kuin muiden koulutusohjelmien opiskelijat, koska he saavat konkreettiset työkalut opinnoista, mitä käyttävät sitten myös työtehtävissään. Näitä olivat esimerkiksi visuaalisen viestinnän opinnoissa erilaisten ohjelmien hallitseminen, joka liittyy graafikon töihin ja tietojenkäsittelyssä erilaiset tietokantakurssit ja ohjelmointikurssit, joissa opetellaan ohjelmointikieliä, jotka ovat välttämättömiä työssä. Yritysviestinnän opiskelija liiketalouden koulutusohjelmasta sanoi hänelle olleen hyötyä erityisesti kulttuurien välisen viestinnän kurssista sekä myös käydyistä kirjoittamisen kursseista.

Matkailun opiskelijoilla käydyistä kursseista ei koettu olleen niin paljon hyötyä harjoittelussa. Esille nousivat lähinnä kieliopinnot, joista oli ollut hyötyä. Kieliopinnoista puhuttaessa eräs matkailun opiskelijan koki sellaisista kursseista olleen hyötyä, joilla oli mukana myös vaihto-opiskelijoita, jolloin kaikkien äidinkieli ei ollut sama englanniksi kursseja opiskeltaessa. Koska matkailu on palveluala, mainittiin että joidenkin käytyjen kurssien kautta mieleen jäi paljon asioita siitä, miten tärkeää matkailualalla on pyrkiä asiakaslähtöiseen ajattelutapaan. Kursseista, joissa käsiteltiin asiakaspalvelua ja asiakkaan kohtaamista, koettiin olleen hyötyä harjoittelussa. Myös

kurssit, joissa omaksuttiin uutta tietoa ja sovellettiin sitä, sekä missä opettaja oli painottanut omaa ajattelua, olivat hyödyllisiä yhden matkailun opiskelijan mielestä.

Kansainvälinen harjoittelu tarjosi ehdottomasti kaikille haastatelluille monenlaisia valmiuksia ja taitoja. Konkreettisia taitoja, joita opiskelijat olivat saaneet kansainvälisestä harjoittelusta, olivat muun muassa järjestelmäkameran käyttö, nettisivujen päivittäminen ja varausjärjestelmän käyttö. Neljä mainitsi kielitaidon yhtenä konkreettisena hyötynä sekä sen, että harjoittelussa oppi hoitamaan käytännön asioita. Kaksi opiskelijaa luetteli yhdeksi valmiudeksi esiintymistaidot ja kyvyn tuoda itseään paremmin esille sekä niihin liittyen itsevarmuuden ja rohkeuden ja stressinhallinnan. Yksi opiskelija sanoi oppineensa small-talkin eli asiakkaiden kanssa juttelemisen taidon harjoittelupaikassaan.

Yksi oppilas kertoi kansainvälinen harjoittelun tuoneen vahvaa kasvua hänen työelämän taidoissaan. Kommunikaatiotaidoista, eri kulttuurien ymmärtämisestä, toimeentulosta ihmisten kanssa ja viestintäkulttuureista oppiminen nousivat esille monessa haastattelussa. Myös asiakaspalvelutaidoista opittiin harjoittelussa, eräs opiskelija mainitsi erikseen oppineen paljon asiakaspalvelusta ja kommunikoinnista etenkin vanhempien ihmisten kanssa. Eräs opiskelija koki sopeutumiskykynsä kasvaneen kansainvälisessä harjoittelussa.

Se, miten opiskelijat kokivat kansainvälisen harjoittelun palvelleen opintojensa kokonaisuutta, vaihteli haastateltavien kesken. Osalla kansainvälinen harjoittelu palveli hyvin opintoja ja sen kerrottiin olevan hieno juttu ja mahtava lisä opintoihin. Yksi opiskelija sanoi kansainvälisen harjoitteluun tuoneen perspektiiviä omiin opintoihin ja avoimuutta suhtautua laajemmin opintoihinsa. Kaksi opiskelijaa taas koki, ettei harjoittelulla ollut merkitystä opintojen kannalta, ja yksi opiskelija arvioi harjoittelun viivästyttävän valmistumista. Suurin osa, neljä haastateltavista oli kumminkin sitä mieltä, että harjoittelu on iso ja korvaamaton osa opintoja, ja siellä oppii tärkeitä asioita käytännössä.

7.7 Työnhaku ja työelämä

Kaikki opiskelijat uskoivat ulkomaan kokemuksen olevan positiivinen asia työnhaussa ja vaikuttavan työllisyyteen. Ulkomaankokemuksen uskotaan olevan hyvä lisä ansioluettelossa ja kansainvälisen harjoittelun näyttävän hyvältä ansioluettelossa. Vaikka nykyään ei ole enää niin harvinaista, että ihmisillä on kansainvälistä työkokemusta, uskotaan kansainvälisen harjoittelun herättävän mielenkiintoa ja sen kertovan yksilön rohkeudesta ja kyvystä sopeutumista. Yksi opiskelija oli sitä mieltä, että kansainvälinen kokemus kohottaa myös omaa itseluottamusta työnhaussa. Toinen opiskelija sanoo ulkomailla työskentelyn luovan jo tietyn kuvan työantajalle ja kertoo, että pärjää missä vaan. Työnantaja tietää myös, että voisi lähettää hänet ulkomaille komennukselle tai työmatkoilla, jos tilanne töissä niin vaatisi.

Yksi matkailun opiskelija toi tähän myös kääntöpuolen näkemyksen. Suomessa suoritettu harjoittelu voitaisiin nähdä positiivisempänä asiana ja harjoittelija saatettaisiin helpommin palkata jäämään töihin yrityksen työharjoittelun jälkeen, koska on ollut jo saman ketjun hotellissa aikaisemmin töissä. Ulkomailla hotelleissa on erilaiset varausjärjestelmät kuin Suomessa, eikä työnantaja kotimaassa ehkä palkkaa ulkomailla hotellissa työskennellyttä tämän takia. Yksi opiskelija sanoo, että se, onko kansainvälisestä harjoittelusta hyötyä työllistymisessään, riippuu täysin työnantajasta.

Kaksi opiskelijaa sanoi työnantajien jo olleen todella kiinnostuneita kansainvälisestä harjoittelusta verrattuna kotimaiseen harjoitteluun ja että se on herättänyt kiinnostusta työnhaussa sekä sen tuoneen arvostusta. Kaksi opiskelijaa kertoi olevansa samankaltaisissa työtehtävissä tällä hetkellä kuin olivat työharjoittelussaankin ja uskovat kansainvälisen harjoittelun vaikuttaneen kyseisen työn saantiin. Kaksi haastateltavista sanoi, että eivät ole vielä huomanneen kansainvälisellä harjoittelulla olleen vaikutusta töitä hakiessa.

Haastattelun lopussa opiskelijoilta kysyttiin vielä, millainen kansainvälinen harjoittelu oli kokemuksena heidän mielestään. Kaikki sanoivat sen olleen kokonaisuutena positiivinen ja kannattava kokemus. Harjoittelu ulkomailla oli hieno ja tärkeä kokemus, mitä ei vaihdettaisi pois. Työharjoittelukokemuksena kannusti tulevaisuutta ajatellen sekä ammatillisen oppimisen että ulkomailla pärjäämisen kannalta. Kansainvälinen harjoittelu selkeytti ammatillisen näkemyksen suunnan jollain tavalla kaikilla haastateltavista.

Kaksi opiskelijaa mainitsee välillä ulkomailla olleen vaikeaa, mutta he oppivat, että kaikesta selviää ja että kokemus kasvatti paljon. Haastateltavat kannustavat muitakin opiskelijoita ehdottomasti lähtemään kansainväliseen harjoitteluun mahdollisuuden tullen. Yhden opiskelijan sanoin: ”Harjoittelupaikan ei tarvitse vastata tulevaisuuden työkuvaan, vaan tärkeämpää on uskaltaa lähteä ja uskaltaa kokeilla sekä saada kansainvälistä kokemusta.”

8 TUTKIMUSTULOSTEN YHTEENVETO

8.1 Tutkimustulosten yhteenveto

Tällä opinnäytetyöllä haettiin vastausta siihen, miten Liiketoiminnan ja kulttuurin Porin toimipisteen liiketalouden, matkailun, viestinnän ja tietojenkäsittelyn kansainvälisen harjoittelun suorittaneet opiskelijat kokivat harjoittelun ammatillisen kasvunsa näkökulmasta ja miten he harjoittelua arvostavat. Tämän lisäksi haluttiin myös selvittää, mitä tavoitteita opiskelijat olivat asettaneet kansainvälistä harjoitteluun ajatelleen ja toteutuivatko nuo asetetut tavoitteet. Tutkimusongelmaa lähestyttiin haastattelemalla kuutta toimipisteen opiskelijaa, jotka ovat kansainvälisen harjoittelun opinnoissaan suorittaneet. Tutkimustuloksia tarkastellessa tulee kuitenkin muistaa, että tutkimustuloksia ei voida yleistää kaikkiin alojen opiskelijoihin, koska tätä opinnäytetyötä varten haastateltiin niin pientä joukkoa kansainvälisen harjoittelun suorittaneita opiskelijoita.

Kansainvälisellä harjoittelulla on paljon henkilökohtaista arvoa sen suorittaneille opiskelijoille. Harjoittelun tarjoamat erilaiset kokemukset merkitsevät opiskelijoille paljon. Kansainvälistä harjoittelua arvostetaan ammatillisen kehityksen ja kasvun kannalta, henkisen kasvun ja itsensä oppimisen kannalta ja lisäksi uskotaan sen olevan positiivista työkokemusta tuova ansio tulevaisuutta varten. Kansainvälinen harjoittelu

toi monenlaisia kokemuksia ja kasvatti heitä monella tapaa, mitä haastateltavat pitävät tärkeänä.

Haastattelut osoittivat, että kansainvälisessä harjoittelussa opiskelijoiden ammatillinen kuva itsestään selkeytyi. Työhönsijoittumismahdollisuuksia on paljon ja tulevaisuutta varten harjoittelu varmisti monelle aikaisemmin epävarmaa käsitystä omasta alastaan ja osaamisestaan. Moni opiskelijoista ei aikaisemmin oikeastaan osannut sanoa, minkälaisia töitä voisi tutkinnollaan tehdä, ja oli epävarma soveltuvuudestaan alalle. Harjoittelussa opiskelijat saivat soveltaa koulussa oppimiaan taitoja ja teoriaa käytäntöön, mikä on ammattikorkeakoulututkinnon tavoite. Työskenneltyään ulkomailta ja nyt tietäen siellä pärjäävänsä saivat kaikki haastateltavat varmuutta lähteä tulevaisuudessa uudestaan työskentelemään ulkomaille.

Ammatillisen kasvun kannalta asetetut tavoitteet vaihtelivat haastateltavien välillä. Jotkut opiskelijat olivat asettaneet tarkkoja tavoitteita siitä, mitä haluavat kansainvälisellä harjoittelulla saavuttaa, toisilla painoarvo oli enemmän oman henkisen kasvun kannalta ihmisenä kansainvälisessä ympäristössä eri kulttuurissa. Parhaissa kokemuksissa nämä kumpikin toteutuivat ja opiskelija sai ammatillisesti paljon irti kansainvälisestä harjoittelustaan ja lisäksi hyvän ulkomaisen työkokemuksen tulevaisuuttaan varten. Asetetut tavoitteet toteutuivat hyvin opiskelijoiden mielestä, etenkin kielitaidon parantamisen suhteen yli odotusten.

Syitä, miksi opiskelijat halusivat lähteä suorittamaan harjoitteluaan ulkomaille, olivat uudet kokemukset, eri maan kulttuurin kokeminen, kielitaidon parantaminen ja kansainvälisen työkokemuksen hankkiminen tulevaisuutta varten. Koulun kautta on helppoa lähteä ulkomaille ja se haluttiin hyödyntää osana opintoja. Kansainväliseen harjoitteluun myönnettävät apurahat verrattuna kotimaiseen harjoitteluun olivat monelle yksi kannustin lähteä ulkomaille harjoitteluun. Apurahoilla pyritäänkin kannustamaan opiskelijoita lähtemään ulkomaille harjoitteluun eikä ei niistä voi tiedottaa liikaa.

Kansainvälinen harjoittelu tarjoaa haastateltavien mielestä lisäarvoa, mitä ei muuten voi saavuttaa. Arvo on kansainvälistä kokemusta mitä kotimaassa työskentely ei tarjoa. Vieraassa kulttuurissa yksin omillaan pärjääminen ja siitä selviäminen kasvattaa ja

antaa paljon, jos uskaltaa lähteä. Kaikilla haastatelluilla kansainvälinen harjoittelu herätti jotain uusia ammatillisia suuntia, suuntia tai tavoitteita.

Kysyttäessä kansainvälisen harjoittelun suhdetta opintoihin vaikutti opiskelijan koulutusohjelma. Selkeästi viestinnän ja tietojenkäsittelyn opiskelijat pystyivät hyödyntämään enemmän koulussa käytyjä kursseja, koska ne tarjoavat välttämättömät työkalut työtehtäviin, kuten erilaiset ohjelmat ja niiden osaaminen. Tätä piirrettä ei taas ole niin selkeästi asiakaspalvelulähtöisellä matkailun koulutusallalla.

Läpi haastatteluiden opiskelijat nostivat yllättävän paljon esille kansainvälisen harjoittelun merkityksen työllistymisensä kannalta. Harjoittelun uskotaan olevan hyvä lisä ansioluettelossa, mikä toivottavasti nähdään positiivisena tekijänä töitä haettaessa tulevaisuudessa. Kansainvälisen harjoittelun uskotaan ja toivotaan vaikuttavan positiivisesti työmarkkinoilla tulevaisuudessa. Moni haastatelluista suunnittelee työskentelevänsä tulevaisuudessakin ulkomailla ja he uskoivat kansainvälisestä harjoittelun ja vieraan yrityskulttuurin kokemuksista olevan hyötyä uudestaan ulkomaille töihin suuntautuessaan. Voidaankin sanoa, että kansainvälisen harjoittelun vaikutus työllistymiseen nousi miltei yhtä tärkeäksi tekijäksi kuin sen vaikutus ammatilliseen kasvuun.

Haastateltavilla kansainvälisen harjoittelun suorittamisesta oli kulunut aikaa muutamasta kuukaudesta miltei pariin vuoteen, useimmat olivat suorittaneet harjoittelunsa noin vuosi sitten edellisenä lukuvuonna. Koska aikaa harjoittelusta oli kulunut jo jonkin verran aikaa, haastateltavat pystyivät hyvin peilaamaan kokemuksiaan jälkikäteen ja näkivät monet asiat varmasti nyt eri tavalla. Kaikki olivat yhtä mieltä siitä, että kokemuksena kansainvälinen harjoittelu on todella hieno kokemus, mitä he eivät vaihtaisi pois ja suosittelivat muitakin lähtemään.

Kahdeksasta mahdollisesta opiskelijasta kuusi saatiin haastateltavaksi, mikä kertoo sen, että opiskelijat kertoivat mielellään kansainvälisen harjoittelun kokemuksistaan. Oli hienoa huomata, että niin moni postia lähetetuille haastatteluun suostui jakamaan kokemuksiaan tätä työtä varten, koska harva opiskelija suorittaa kansainvälisen harjoittelun. He ovat pieni vähemmistö toimipisteen opiskelijoista, jotka lähtevät suorittamaan tutkintoon kuuluvan harjoittelunsa Suomen ulkopuolelle.

Haastattelut sujuivat hyvin, eikä ongelmia ilmennyt. Haastateltavat kertoivat hyvin ja monipuolisesti kokemuksistaan. He kertoivat myös avoimesti henkilökohtaisista kokemuksistaan haastatteluissa, mikä yllätti positiivisesti. Puolistrukturoidun haastattelun mukaisesti kysymysten järjestystä ei ollut sidottu ja kaikki haastateltavat vastasivatkin tietämättään monesti samalla johonkin toiseen haastattelukysymykseen. Aikaa haastatteluiden toteuttamiseen oli varattu tunti, mikä oli riittävästi, eikä haastattelujen aikana tullut kiireen tunnetta. Suurin osa haastateltavista oli ennestään tuttuja opiskelukavereita, ja haastatteluissa oli hyvä ilmapiiri. Oli vaikea olla kommentoimatta haastatteluiden aikana ja antaa pelkästään haastateltavien puhua kokemuksistaan, koska omia kokemuksia kansainvälisestä harjoittelusta tuli myös mieleen, joita olisi halunnut jakaa. Haastatteluiden alussa oli ehkä pientä luonnollista jännitystä, mikä kuitenkin hävisi pian haastattelun edetessä. Kokemuksista olisi ollut paljon enemmänkin kerrottavaa ja haastatteluissa monet muistot ulkomaan harjoittelua ajoilta palautuivat opiskelijoille mieleen.

8.2 Tutkimustulosten luotettavuuden tarkastelu

Tutkimuksen luotettavuutta on perinteisesti määritelty kahdella termillä: reliabiliteetilla ja validiteetilla. Tutkimuksen luottavuuden kannalta reliabiliteetti tarkoittaa tutkimuksen toistettavuutta. Jos ilmiötä tutkittaessa moneen kertaan tai useampaa ihmistä haastatellessa päädytään samaan tulokseen, on tulos luotettava eli reliabiliteetti. Validiteetti eli pätevyys tarkoittaa valitun tutkimusmenetelmän kykyä mitata juuri sitä, mitä on tarkoitus mitata. Eli onko tutkimuksessa tutkittu sitä, mitä on luvattu tutkia. (Metsämuuronen 2006, 56; Tuomi & Sarajärvi 2003, 133; Hirsjärvi ym. 2007, 226.)

Haastatteluja toteuttaessa kertyi paljon aineistoa ja tietoa haastateltavilta, mikä ei ollut olennaista tutkimustehtävän kannalta. Aineistoa purkaessa selkeintä oli purkaa haastattelut teema kerrallaan ja keskittyä pelkästään olennaiseen tietoon. Haastatteluja purkaessa nousi esiin samankaltaisia vastauksia, ja saturaatiosta puhuttaessa kuusi opiskelijaa oli riittävä määrä haastateltavaksi. Suurempi määrä haastateltavia ei olisi tuonut tutkimustehtävän kannalta enää lisää uutta merkittävää tietoa, ja ehkä pari haastateltavaa vähemmän olisi myös riittänyt.

Koska aihe on haastattelijalle läheinen, on tärkeää pysyä objektiivisena ja antaa olla oman mielipiteen ja kokemusten vaikuttamatta haastatteluihin haastattellessa muita kansainvälisen harjoittelun suorittaneita opiskelijoita, joista osa on tuttuja ja luokkakavereita. Läpi kaikkien haastatteluiden moni teema toisti itseään, joten tutkimusta voidaan pitää reliaabelina. Kansainvälisen harjoittelun kautta opiskelijat kokivat ammatillista kasvua ja kehitystä. Heidän oman ammatillinen käsitys itsestään selkeytyi, ja he saivat varmuutta siitä, millaista työtä haluavat tulevaisuudessa tehdä. Kansainvälisen harjoittelun uskotaan vaikuttavan positiivisesti työllistymisessä. Tutkimuksessa pyrittiin selvittämään ammatillisen kasvua ja niitä tavoitteita, mitä kansainväliseen harjoitteluun liittyy. Haastatteluissa käytiin läpi näitä teemoja, ja haastatteluihin valittiin pelkästään opiskelijoita, joilla on kokemusta kansainvälisestä harjoittelusta.

Haastattelun aikana laatua voidaan parantaa huolehtimalla, että tekninen välineistö on kunnossa. Tallentamiseen tarkoitettua materiaalia tulee olla riittävästi, varapattereita tai sähköjohto on oltava saatavilla ja haastattelurunko oltava mukana. Aika ajoin kannattaa tarkistaa, että tallennin todella toimii, mikrofonin johto on paikallaan ja säädöt ovat kohdallaan. Haastattelun päättyessä on hyvä vilkaista haastattelurunkoa ja tarvittaessa esittää vielä mahdollisia puuttuvia kysymyksiä. Haastattelun laatua parantaa myös se, että haastattelu puretaan mahdollisimman pian haastattelun päättyttyä sen vielä ollessa tuoreessa muistissa. (Hirsjärvi & Hurme 2004, 184.)

Haastattelupaikkana oli rauhallinen kokoushuone koulun tiloissa tai haastateltavan asunto, missä häiriötekijät pyrittiin minimoimaan. Haastatteluiden aikana varmistettiin useaan kertaan, että digitaalinen tallennin toimi ja säädöt laitettiin sopiviksi ennen jokaista haastattelua. Haastattelut purettiin viimeistään seuraavana päivänä haastattelun jälkeen, jolloin ne olivat vielä tuoreessa muistissa ja helpompi purkaa.

9 POHDINTA

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää Satakunnan ammattikorkeakoulun Liiketoiminnan ja kulttuurin Porin toimipisteen kansainvälisen harjoittelun suorittaneiden opiskelijoiden näkökulma liittyen heidän omaan ammatilliseen kasvuun ja kehitykseen. Heiltä kysyttiin myös motiiveja ulkomaille lähtöön sekä mitä tavoitteita he olivat kansainväliseen harjoitteluun asettaneet ja toteutuivatko asetetut tavoitteet. Haastateltavaksi saatiin yhteensä kuusi liiketalouden, matkailun, viestinnän ja tietojenkäsittelyn opiskelijaa, eli kaikista toimipisteen koulutusohjelmista, mihin olen tyytyväinen.

Kansainvälinen harjoittelu on mahtava kokemus, jota sen suorittaneet opiskelijat eivät vaihtaisi pois. Tutkimustuloksia tarkastellessa oli todella positiivista huomata, että kaikkien opiskelijoiden kohdalla heidän ammatillinen kuva itsestään selkeytyi tai vahvistui harjoittelussa. Kansainvälinen harjoittelu siis selkeyttää opiskelijan ammatillista näkemystä itsestään ja antaa paljon suuntaa tulevaisuudelle. Kansainvälinen harjoittelu poistaa tulevaisuuteen liittyvää epävarmuutta oman koulutuksen suhteen, mikä selvisi opiskelijoita haastatellessa. Tämä osoittaa harjoittelun ehdotonta tärkeyttä osana ammattikorkeakoulututkintoa ja osana ammatillista kasvua sekä ammatillisen identiteetin selkiytymistä.

Ulkomailla suoritettu harjoittelu tuo ehdottomasti korvaamatonta lisä arvoa opiskelijoille. Kansainvälinen harjoittelu kasvattaa lisäksi henkisesti ja antaa varmuutta lähteä uudestaan ulkomaille töihin tulevaisuudessa, mitä ei kotimaisessa harjoittelussa ole mahdollista kokea. On muistettava, että ammatillinen kasvu ja kehittyminen on jatkuva prosessi, mikä jatkuu vielä pitkään kansainvälisen harjoittelun jälkeen työuran edetessä. Kansainvälinen harjoittelu kuitenkin tarjoaa eväitä opiskelijalle kehittyä ammatillisesti ja valitsemalla hyvän harjoittelupaikan saa paljon irti.

Tulevan työllistymisen suhde kansainväliseen harjoitteluun yllätti, ja sen tärkeys opiskelijoille tuli esille läpi haastattelujen, vaikka työelämästä kysyttiin vasta haastattelun lopussa. Haastateltavat mainitsivat useissa yhteyksissä siitä, kuinka toivovat kansainvälisen harjoittelun parantavan työpaikan saamista valmistumisen

jälkeen. Tämä osoittaa, että kansainväliseen harjoitteluun lähdetään tosissaan hakemaan arvokasta työkokemusta omaa tulevaisuutta varten, eikä pelkästään huvia vuoksi ulkomaille.

Haastateltavien määrä oli pieni ja tutkimus kattoi vain yhden toimipisteen koulutusohjelmat. Olisi mielenkiintoista, jos aiheesta tehtäisiin laajempi tutkimus, jossa tutkittaisiin huomattavasti suurempaa joukkoa opiskelijoita useammalta koulutusosalta. Lisäksi olisi mielenkiintoista tietää, mihin kansainvälisen harjoittelun suorittaneet opiskelijat ovat sijoittuneet työelämässä valmistumisen jälkeen. Ja erityisesti, ovatko he suuntautuneet uudelleen ulkomaille töihin.

Opinnäytetyöllä on henkilökohtaista merkitystä itselleni, sillä olen suorittanut kansainvälisen harjoittelun keväällä 2008 helmikuusta heinäkuuhun Costa Blancalla, lähellä Alicantea. Lisäksi olin opiskelijavaihdossa harjoittelua edeltävän lukukauden Madridissa. Harjoittelupaikkani, mikä löytyi koulun kautta, oli uusi, neljän tähden hotelli ja työskentelin vastaanottovirkailijan työtehtävissä. Kansainvälisyys kiinnostaa minua ja olen hyvin tyytyväinen, että sain tehdä opinnäytetyöni siihen liittyen. Itselleni tämä työ oli mielenkiintoinen mahdollisuus tutkia kansainvälistä harjoittelua ja ammatillista kasvua paremmin, ja aihe kiinnosti minua aidosti, mikä auttoi paljon läpi opinnäytetyöprosessin.

Oli todella mielenkiintoista kuulla muiden opiskelijoiden kokemuksia heidän kansainvälisestä harjoittelustaan ja peilata samalla omia kokemuksiani omasta ammatillisesta kasvustani. Koska opinnäytetyö käsitteli ammattikorkeakoulututkintoa valtakunnallisesti ja tutkimusaineisto koko toimipisteen koulutusohjelmia, oli avartavaa pohtia tutkimustehtävää koskevia teemoja yli oman restonomitutkinnon rajojen ja oppia uutta.

Itselläni kansainvälisessä harjoittelussa kielitaito parani merkittävästi, opin itsestäni ammatillisesti uusia asioita sekä sain siellä paljon arvokkaita kokemuksia ja tutustuin ihmisiin, joita en olisi koskaan muuten tavannut. SAMK:ssa tarjotaan hyvät mahdollisuudet koulun puolesta lähteä ulkomaille ja kansainvälisestä harjoittelusta tiedotetaan. Kynnys lähteä ulkomaille harjoitteluun on kuitenkin korkeampi kuin opiskelijavaihtoon, mikä on suositumpi vaihtoehto.

Ammatillinen kasvu ja ammattikorkeakoulut ovat laajoja aihealueita, ja toisaalta työn rajaamisessa tuli pitää mielessä että se koskee pelkästään kansainvälistä harjoittelua ja LIKU:n Porin toimipistettä. Tietoa löytyi paljon ja rajaaminen tuntui välillä sen vuoksi vaikealta. Kokonaisuudessa olen opinnäytetyöhöni tyytyväinen ja toivon siitä olevan hyötyä tulevaisuudessa Liiketoiminnan ja kulttuurin Porin toimipisteelle. Toivon lisäksi, että tulevaisuudessa useampi opiskelija hyödyntäisi kansainvälisen harjoittelun osana ammattikorkeakouluopintojaan, sillä ulkomaan työkokemus antaa paljon, kun vain uskaltaa lähteä.

LÄHDELUETTELO

- Aaltola, J. & Valli, P. 2001. Ikkunoita tutkimusmetodeihin. Gummerus. Jyväskylä.
- Allianssin nuorisovaihto. [verkkodokumentti]. [Viitattu 11.1.2009]. Saatavissa: http://www.alli.fi/sivu.php?artikkeli_id=1004.
- Asetus ammattikorkeakouluista 15.5.2003/ 352 (6 & 7 §.)
- Garam, I. Kansainvälinen liikkuvuus yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa 2006. CIMO Publications 2/2007: Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO.
- Garam, I. 2005 Kansainvälinen liikkuvuus ja työelämä. Työnantajan näkemyksiä ulkomailla opiskelun ja harjoittelun merkityksestä. CIMO Occasional Paper 1/2005. Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO.
- Eriksson, P. & Kovalainen, A. 2008. Qualitative methods in business research. Lontoo. Sage Publications.
- Eurooppalainen ammatillisen liikkuvuuden portaali EURES. [verkkodokumentti]. [Viitattu 11.1.2009]. Saatavissa: <http://ec.europa.eu/eures/main.jsp?acro=job&lang=fi&catId=52&parentId=0>
- Eskola, J. & Suoranta, J. 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere. Vastapaino
- Eteläpelto, A. & Onnismaa, J. 2006. Ammatillisuus ja ammatillinen kasvu. Helsinki. Kansainvalistusseura ja Aikuiskasvatuksen tutkimusseura.
- Eteläpelto, A. & Vähäsantanen, K. Ammatillinen identiteetti persoonallisena ja sosiaalisena konstruktiona. Teoksessa: Eteläpelto, A. & Onnismaa, J. (toim.) Ammatillisuus ja ammatillinen kasvu. Helsinki. Kansainvalistusseura ja Aikuiskasvatuksen tutkimusseura, 2006. s. 26- 27.
- Fowler, S. & Blohm, M. An analysis of methods for intercultural training. Teoksessa: Handbook of intercultural training. 3rd edition. Landis, D., Bennet, J. & Bennet M. (toim.) California. Sage publications, 2004. s. 46.
- Heiniluoma, J. 2009. Kansainvälinen harjoittelu LIKUssa [sähköpostiviesti]. Vasataanottaja: laura.lauttaanaho@student.samk.fi. Lähetetty 30.3.2009 klo 14.05. [viitattu 31.3.2009].
- Hirsjärvi, S. & Hurme H. 2004. Tutkimushaastattelu: teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki. Yliopistopaino.
- Hirsjärvi, S. , Remes, P. & Sajavaara P. 2007. Tutki ja kirjoita. Helsinki. Tammi
- Hulkko, P. , Salonen, P. & Varmola T. 2005. Harjoittelun juurilla. Kokkola. Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu.

Junnila, E. 2009. LIKU:n Porin toimipisteen harjoittelukoordinaattori, Satakunnan ammattikorkeakoulu. Pori, Henkilökohtainen tiedonanto 23.2.2009.

Junnila, E. 2009. Kysymys [sähköpostiviesti]. Vastaanottaja: laura.lauttaanaho@student.samk.fi. Lähetetty 10.3.2009 klo 11.58. [viitattu 14.3.2008].

Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO. Organisaatio. [verkkodokumentti]. [Viitattu 6.1.2009]. Saatavissa: <http://www.cimo.fi/Resource.phx/cimo/organisaatio.htx>.

Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskuksen CIMO:n Maailmalle.net- palvelu. [verkkodokumentti]. [Viitattu 6.1.2009]. Saatavissa: <http://www.maailmalle.net/Resource.phx/maailmalle/kokemusta/tyoharjoittelu.htx>

Koistinen, P. Kansainvälinen harjoittelu osana ammattikorkeakoulutusta. Teoksessa: Kotila, H. (toim.) Ammattikorkeakoulupedagogiikka. Helsinki. Edita, 2003. s. 206.

Korkala, S. 2008. Kansainvälinen liikkuvuus yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa 2007. CIMO Occasional Paper 1/2008: Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO.

Kristensen, S. 2004. Learning by leaving: placements abroad as didactic tool in the context of vocational education and training in Europe. Luxembourg. Office for Official Publications of the European Communities.

Kulmala, P. 2009. Pari kysymystä kv-harjoittelusta. [sähköpostiviesti]. Vastaanottaja: laura.lauttaanaho@student.samk.fi. Lähetetty 6.3.2009 klo 12.05. [viitattu 15.3.2009].

Kulmala, P. 2009. Pari kysymystä kv-harjoittelusta. [sähköpostiviesti]. Vastaanottaja: laura.lauttaanaho@student.samk.fi. Lähetetty 10.3.2009 klo 8.36. [viitattu 15.3.2009].

Laakkonen, R. Muuttuva opettajuus. Teoksessa: Kotila, H. (toim.) Ammattikorkeakoulupedagogiikka. Helsinki. Edita, 2003. s. 273–274.

Lampinen, O. Ammattikorkeakoulureformi kansainvälisessä perspektiivissä. Teoksessa: Liljander, J-P. (toim.) Omalla tiellä- ammattikorkeakoulut kymmenen vuotta. Helsinki. Edita, 2002. s. 60–61.

Majakulma, A. & Ritalahti, J. Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot ja kansainvälisyys- esimerkkinä Degree Programme in Tourism. Teoksessa: Levonen, J. (toim.) Ylempi ammattikorkeakoulututkinto- Työelämäläheistä asiantuntemusta kehittämässä. Hämeenlinna. Hämeen ammattikorkeakoulu, 2007. s. 173–175.

Malmivirta, H. 2002. Tietoa ja työkokemusta maailmalta: harjoittelijavaihto Suomessa 1952–2000. Helsinki. Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO.

Metsämuuronen, J. 2006. Laadullisen tutkimuksen käsikirja. Jyväskylä. Gummerus.

Mikkonen, A. & Nives, M. Perinteistä juurista uusiin avauksiin matkailu-, ravitsemis- ja talousalalla. Teoksessa: Hulkko, P., Salonen, P. & Varmola, T. (toim.) Harjoittelun juurilla. Kokkola. Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu, 2005. s. 100, 107.

- Nordjobb, Pohjoismaiden välisen liikkuvuuden vaihto-ohjelma [verkkodokumentti]. [Viitattu 11.1.2009]. Saatavissa: <http://www.nordjobb.net/FI/nordjobb.html>.
- Nyström, S. 2004. Uralla eteenpäin: kansainvälinen harjoittelu asiantuntijaksi kehittymisen ja työllistymisen näkökannasta. Helsinki. Kansainvälisen henkilöväihdon keskus CIMO Publications 3/2004.
- Paasonen, M. 2006. Liikkuva elämäntyö: Korkeakouluharjoittelijoiden työelämätarinat kansainvälisyyden valossa. Helsinki. Helsingin yliopisto.
- Pusch, M. Intercultural training in historical perspective. Teoksessa: Handbook of intercultural training. 3rd edition. Landis, D., Bennet, J. & Bennet M. (toim.) California. Sage publications, 2004. s. 29.
- Rask, M. Ammattikorkeakoululaitoksen vakiintuminen ja uudet haasteet. Teoksessa: Liljander, J-P. (toim.) Omalla tiellä- ammattikorkeakoulut kymmenen vuotta. Helsinki. Edita, 2002. s. 31–32.
- Ruohotie, P. 2002. Oppiminen ja ammatillinen kasvu. Porvoo; Helsinki; Juva. WSOY
- Ruohotie, P. & Honka J. 2003. Ammatillinen huippuosaaminen. Hämeenlinna. Hämeen ammattikorkeakoulu.
- Salonen, P. 2007. Harjoittelusta AMK- Opintojen kuningas. Harjoittelun kehittämishankkeen 2004–2006 loppuraportti. Kokkola. Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu.
- Satakunnan ammattikorkeakoulu. Esittely. [verkkodokumentti]. [Viitattu 6.1.2009]. Saatavissa: <http://www.samk.fi/>.
- Satakunnan ammattikorkeakoulu. Opiskelijapalvelut. Kansainvälinen toiminta. [verkkodokumentti]. [Viitattu 11.1.2009]. Saatavissa <http://www.samk.fi/>.
- Satakunnan ammattikorkeakoulu. Laatukäsikirja. Kansainvälisen toiminnan strategia. [verkkodokumentti]. [Viitattu 11.2.2009]. Saatavissa: <http://www.samk.fi/laatu/>.
- Satakunnan ammattikorkeakoulu, Liiketoiminta ja kulttuuri Porin toimipiste. Opiskelu. Harjoittelu. [verkkodokumentti]. [Viitattu 6.1.2009]. Saatavissa: <http://kesy01.cc.spt.fi/samk/lipo.nsf>.
- Satakunnan ammattikorkeakoulu. Kansainvälinen harjoittelu. [verkkodokumentti]. [Viitattu 6.1.2009]. Saatavissa: <http://www.samk.fi/>.
- Satakunnan ammattikorkeakoulu, Liiketoiminta ja kulttuuri Porin toimipiste. Kansainvälisyys. Harjoittelu ulkomailla. [verkkodokumentti]. [Viitattu 6.1.2009]. Saatavissa: <http://kesy01.cc.spt.fi/samk/lipo.nsf>.
- Satakunnan ammattikorkeakoulu. Opiskelijat. Opetussuunnitelmat. [verkkodokumentti]. [Viitattu 11.2.2009]. Saatavissa: <http://www.samk.fi/>.

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Liiketoiminta ja kulttuuri Porin toimipiste. CIMO:n ohjelmat. [verkkodokumentti]. [Viitattu 6.1.2009]. Saatavissa: <http://kesy01.cc.spt.fi/samk/lipo.nsf>.

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Liiketoiminta ja kulttuuri Porin toimipiste. Kansainvälisyys. Erasmus- ohjelma. [verkkodokumentti]. [Viitattu 6.1.2009]. Saatavissa: <http://kesy01.cc.spt.fi/samk/lipo.nsf>.

Satakunnan ammattikorkeakoulu. CIMO:n ohjelmat. [verkkodokumentti]. [Viitattu 6.1.2009]. Saatavissa: <http://www.samk.fi/>.

Taideteollisen korkeakoulun virtuaaliyliopisto. Tuotetiede. Tapaustutkimus. Kyselevät tutkimustavat. [verkkodokumentti]. [Viitattu 9.1.2009]. Saatavissa: <http://www.uiah.fi/projects/metodi/071.htm>.

Teräväinen, S. Harjoittelu- silta humanistisella ja kasvatusalalla yhteisöpedagogin ja viittomakielentulkin harjoittelujen juurilla. Teoksessa: Hulkko, P., Salonen, P. & Varmola, T. (toim.) Harjoittelun juurilla. Kokkola. Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu, 2005. s. 120.

Tuomala, M. & Koskinen, C. Käytännön esimerkkejä harjoittelun ohjauksesta. Teoksessa: Salonen, P. (toim.) Aineksia onnistuneeseen harjoitteluun. Kokkola. Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu, 2006. s. 63.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 2003. Helsinki. Tammi

Työ- ja elinkeinotoimisto. Työnhaku Euroopasta. EURES [verkkodokumentti]. [Viitattu 7.1.2009.] Saatavissa: http://www.mol.fi/mol/fi/00_tyonhakijat/02_tyonhaku_ulkomailta/01_eures/index.jsp

Varmola, T. Ammattikorkeakoulujen tulevaisuusnäkymiä. Teoksessa: Liljander, J-P. (toim.) Omalla tiellä- ammattikorkeakoulut kymmenen vuotta. Helsinki. Edita, 2002. s. 371.

Vesterinen, M-L. 2002. Ammatillinen harjoittelu osana asiantuntijuuden kehittymistä ammattikorkeakoulussa. Jyväskylä. Jyväskylän yliopisto.

Vilka, H. 2005. Tutki ja kehitä. Helsinki. Tammi.

Koulutusalat, tutkintojen laajuus ja harjoittelun osuus tutkinnosta vuonna 2006.
(Salonen 2007, 36–39.)

Humanistinen ja kasvatusala

Tutkintonimike	Laajuus opintopisteinä	Harjoittelun laajuus
Samhällspedagog (YH)	210	30
Viittomakielentulkki (AMK)	240	30
Yhteisöpedagogi (AMK)	210	30

Kulttuuriala

Tutkintonimike	Laajuus opintopisteinä	Harjoittelun laajuus
Artenom (YH)	240	30
Artenomi (AMK)	240	30
Bachelor of Culture and Arts	270	30
Bildkonstnär (YH)	240	30
Dramainstruktör (YH)	240	30
Formgivare (YH)	240	30
Konservaattori (AMK)	240	30
Kulturproducent (YH)	240	30
Kulttuurituottaja (AMK)	240	30
Kuvataiteilija (AMK)	240	30
Medianom (YH)	240	30
Medianomi (AMK)	240	30
Muotoilija (AMK)	240	30
Musikpedagog (YH)	270	30
Musiikkipedagogi (AMK)	270	30
Musiker (YH)	270	30
Muusikko (AMK)	270	30
Tanssinopettaja (AMK)	240	30
Teatteri-ilmaisun ohjaaja (AMK)	240	30
Tradenomi	210	30
Vestonomi (AMK)	240	30

Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala

Tutkintonimike	Laajuus opintopisteinä	Harjoittelun laajuus
Bachelor of Business Administration	210	30
Bachelor of Business Administration	210	60
Tradenom	210	30
Tradenomi	210	30
Tradenomi	240	30

Luonnontieteiden ala

Tutkintonimike	Laajuus opintopisteinä	Harjoittelun laajuus
Bachelor of Business Administration	210	30
Tradenom	210	30
Tradenomi	210	30

Tekniikan ja liikenteen ala

Tutkintonimike	Laajuus opintopisteinä	Harjoittelun laajuus
Bachelor of Engineering	240	30
Insinööri (AMK)	240	30
Ingenjör (YH)	240	30
Insinööri (AMK)	240	60
Ingenjör (YH)	240	60
Insinööri (AMK)	270	60
Ingenjör (YH)	270	60
Laboratorioanalyttikko (AMK)	210	30
Laboratorieanalytiker (YH)	210	30
Merikapteeni (AMK)	270	60
Sjökaptän (YH)	270	60

Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala

Tutkintonimike	Laajuus opintopisteinä	Harjoittelun laajuus
Bachelor of Business Administration	210	30
Bachelor of Business Administration	210	60
Tradenom	210	30
Tradenomi	210	30
Tradenomi	240	30

Luonnontieteiden ala

Tutkintonimike	Laajuus opintopisteinä	Harjoittelun laajuus
Bachelor of Business Administration	210	30
Tradenom	210	30
Tradenomi	210	30

Tekniikan ja liikenteen ala

Tutkintonimike	Laajuus opintopisteinä	Harjoittelun laajuus
Bachelor of Engineering	240	30
Insinööri (AMK)	240	30
Ingenjör (YH)	240	30
Insinööri (AMK)	240	60
Ingenjör (YH)	240	60
Insinööri (AMK)	270	60
Ingenjör (YH)	270	60
Laboratorioanalyttikko (AMK)	210	30
Laboratorieanalytiker (YH)	210	30
Merikapteeni (AMK)	270	60
Sjökapten (YH)	270	60

Hälsövärdare (YH)	240	85
Idrottsinstruktör (YH)	210	30
Jalkaterapeutti (AMK)	210	75
Kuntoutuksen ohjaaja (AMK)	210	75
Kättilö (AMK)	270	120
Liikunnanohjaaja (AMK)	210	30
Munhygienist (YH)	210	75
Naprapaatti (AMK)	240	75
Optometriker (YH)	210	75
Optometristi (AMK)	210	75
Osteopaatti (AMK)	240	75
Osteopat (YH)	240	75
Röntgenhoitaja (AMK)	210	75
Röntgenskötare (YH)	210	75
Sairaanhoitaja (AMK)	240	75
Sairaanhoitaja (AMK)	210	75
Sjukskötare (YH)	210	75
Socionom (YH)	210	45
Sosionomi (AMK)	210	45
Suuhygienisti (AMK)	210	75
Terveystenhoitaja (AMK)	240	85
Toimintaterapeutti (AMK)	210	75

Matkailu-, ravitsemis- ja talousala

Tutkintonimike	Laajuus opintopisteinä	Harjoittelun laajuus
Bachelor of Hospitality Management	210	30
Bachelor of Hospitality Management	240	30
Restonomi (YH)	210	30
Restonomi (AMK)	210	30

Haastattelurunko, kansainvälinen harjoittelu

Taustatiedot haastateltavasta

Koulutusohjelma

Monennen vuoden opiskelija

Perustiedot harjoittelupaikasta

Missä maassa, kesto, työtehtävät?

Mistä tai mitä kautta harjoittelupaikkasi löytyi?

Motiivit

Miksi päätit lähteä kansainväliseen harjoitteluun?

Missä vaiheessa päätit lähteä suorittamaan kansainvälisen harjoittelun osana tutkintoasi?

Miksi hait juuri kyseiseen yritykseen tai maahan? Mistä ajatus lähti?

Harjoittelun tavoitteet

Mitä tavoitteita asetit itsellesi ennen harjoitteluun lähtöä?

Toteutuivatko nämä asetetut tavoitteet?

Itsearviointi; ennen ja jälkeen (tavoitteiden ja ammatillisen kehityksen kannalta)

Ammatillinen kasvu ja arvostus

Mikä merkitys kansainvälisellä harjoittelulla sinulle on?

Millä lailla arvostat kansainvälistä harjoittelua, oman ammatillisen kasvusi kannalta, mikä painoarvo sillä on sinulle?

Herättikö harjoittelu uusia ammatillisia suuntia, ideoita tai tavoitteita?

Tarjoaako kansainvälinen harjoittelu mielestäsi jotain sellaista lisäarvoa, mitä ei muuten olisi mahdollista saavuttaa?

Jos olet ollut myös opiskelijavaihdossa, miten se erosi kansainvälisestä harjoittelusta kansainvälisenä kokemuksena?

Harjoittelun suhde opintoihin

Pystyitkö hyödyntämään opinnoissa käytyjä kursseja ja opittuja tietoja kansainvälisessä harjoittelussa?

Mitä hyötyä käydyistä kursseista oli?

Saitko mitä konkreettista hyötyä kansainvälisestä harjoittelusta? (Valmiuksia, taitoja..)

Miten kansainvälinen harjoittelu palvelee opintojesi kokonaisuutta?

Työnhaku ja työelämä

Miten arvioit työnhaussa vaikuttavan sen, että sinulla on ulkomaan kokemusta ja olet suorittanut harjoittelun ulkomailla etkä kotimaassa?

Miten arvioit kansainvälisen harjoittelun suorittamisen vaikuttavan työllistymiseesi?

Onko siitä ollut jo jotain hyötyä, esimerkiksi kesätöitä hakiessa?

Yleisesti, millainen kansainvälinen harjoittelu oli kokemuksena?